

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

**Факультет іноземних мов
Кафедра англійської філології та методики навчання англійської мови**

Кваліфікаційна робота

**ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ У НАВЧАННІ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У СТАРШІЙ ШКОЛІ**

**Спеціальність 014 Середня освіта
Предметна спеціальність 014.021 Середня освіта (Мова та зарубіжна
література (англійська))**

**Освітня програма «Середня освіта (Англійська мова,
німецька/французька мови та літератури, зарубіжна література)»**

**Здобувача другого (магістерського)
рівня вищої освіти
Гаврилюк Наталії Іванівни**

**НАУКОВИЙ КЕРІВНИК:
доктор філософії, викладач
Дячук Наталія Михайлівна**

**РЕЦЕНЗЕНТ:
кандидат педагогічних наук, доцент
Вирста Наталія Богданівна**

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	7
1.1. Історія та розвиток проєктної методики.....	7
1.2. Психолого-педагогічні основи використання проєктної методики...13	
1.3. Проєктна методика в контексті сучасної освіти: міжнародний досвід.....	20
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	26
2.1. Навчання англійської мови з використанням проєктної методики...26	
2.2. Комплекс вправ для навчання англійської мови у 10-му класі на основі застосування проєктної методики.....	33
2.3. Особливості оцінювання завдань учнів на основі проєктної методики.....	48
Висновки до розділу 2.....	55
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ.....	57
3.1. Зміст та організація експериментального дослідження.....	57
3.2. Аналіз результатів впровадження проєктної методики у навчальному процесі.....	62
3.3. Методичні рекомендації щодо застосування проєктної методики у навчанні іноземних мов.....	67
Висновки до розділу 3.....	70
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Світ знаходиться в безперервному русі та постійно змінюється. Освітній процес у свою чергу також не стоїть на місці, а саме тому його розвиток є необхідною частиною процесу викладання та вивчення нового матеріалу. Ця причина і слугує тому, що методи навчання повинні бути адаптовані до теперішнього часу та сучасних учнів. Саме тому, ми будемо розглядати проєктну методику, як творчий та цікавий інструмент для викладання іноземної мови та креативний спосіб зацікавлення школярів до навчання.

Дана методика пропонує учням самостійно визначати проблеми, розробляти план роботи, здійснювати дослідження, аналізувати дані та презентувати свої результати. Ефективність проєктної методики доведена багатьма вчителями на практиці. Базується вона на ідеях навчання через самостійну роботу учнів, їх самоорганізацію та покращення знань та навиків.

Ми живемо в епоху технологій, а це полегшує використання проєктної методики на практиці. Методика дозволяє активніше залучати учнів до навчання, самостійно створювати проєкти та нестандартно вирішувати завдання та засвоєння навчального матеріалу та правил. Під час проєктного навчання учні вчаться самостійно опановувати нові знання, використовувати гаджети під час навчання та проводити аналіз виконаної роботи.

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні доцільності використання проєктної методики в процесі навчання англійської мови учнів 10 класів з метою підвищення ефективності навчального процесу та розвитку їхніх ключових компетентностей.

Завдання дослідження полягає в тому, щоб:

- 1) здійснити теоретичний аналіз літератури щодо використання проєктної методики у навчанні англійської мови старшокласників, розкрити її сутність, принципи, переваги та недоліки;
- 2) визначити особливості навчання англійської мови учнів старшої школи та розробити модель організації навчального процесу на основі проєктної методики;

3) здійснити експериментальне дослідження для перевірки ефективності розробленої моделі викладання на розвиток мовної та комунікативної компетентностей учнів;

4) проаналізувати результати дослідження, зробити висновки та скласти практичні рекомендації для вчителів щодо реалізації проєктної методики у навчання учнів 10 класів;

Об'єктом нашого дослідження є розвиток використання проєктної методики в закладах загальної середньої освіти.

Предметом дослідження є використання проєктної методики у навчанні як засобу розвитку англомовної компетентності учнів 10 класу.

Матеріалом дослідження є навчальні програми з англійської мови для закладів середньої освіти, завдання, вправи та проєкти розроблені для учнів 10 класів.

У процесі дослідження використовувалися наступні **методи дослідження**:

- теоретичні методи (аналіз, порівняння, класифікація наукових джерел з педагогіки та методики навчання англійської мови учнів-старшокласників);
- емпіричні методи дослідження (анкетування учнів 10 класів їх ставлення до проєктної роботи);
- математичні та статистичні методи (обчислення середнього арифметичного відсотка показників, для забезпечення обґрунтованості висновків у розділі 3).

Актуальність дослідження полягає в тому, ми теоретично обґрунтували доцільність використання проєктної методики, уточнили, за яких умов є ефективним впровадження проєктної діяльності, організація групової та індивідуальної взаємодії. Нами розроблено комплекс вправ на основі використання проєктної методики, які спрямовані на роботу в групах та індивідуально. Ці вправи можуть бути практично використані на уроках англійської мови для покращення рівня знань учнів.

Концепція нашого дослідження зводиться до того, що ми дослідили теоретичні положення щодо використання проєктної методики в навчанні англійської мови. А також, під час нашого вивчення було обґрунтовано доцільність використання та впровадження даної методики у початковий процес разом з іншими методами навчання. Розроблені нами положення можуть використовуватися як теоретична база для подальших наукових досліджень у галузі педагогіки та методів навчання.

Нами також було розроблено комплекс вправ проєктного типу для уроків англійської мови для учнів 10 класів, які є спрямовані на розвиток комунікативних навичок та розвиток різних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання та письма). Представлені нами методичні рекомендації, комплекс вправ та приклади проєктів також можуть бути використані вчителями англійської мови для організації освітнього процесу.

Апробація основних положень і результатів магістерського дослідження здійснювалося під час педагогічної практики на уроках англійської мови у старших класах, а саме в 10 класі Тернопільського класичного ліцею. Також на VIII всеукраїнській студентській науковій конференції «Розвиток сучасної науки: актуальні питання теорії та практики», яка відбулася 20.06.25 року у м. Запоріжжя.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, що поділяються на підрозділи, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі аргументовано актуальність обраної теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи, зазначено наукову новизну, теоретичне й практичне значення роботи.

У **першому розділі** розглянуто сутність та концепцію проєктної методики, її історичний розвиток, основні принципи, психолого-педагогічні передумови та дидактичні можливості у формуванні мовленнєвих навичок старшокласників.

Другий розділ присвячений аналізу навчання англійської мови з використанням проєктної методики, розробці комплексу вправ для навчання англійської мови у 10 класах на основі застосування даного методу. Також у ньому розглянуто види оцінювання проєктної діяльності в школі.

У **третьому розділі** описано організацію навчальної діяльності особливості здійсненого експериментального дослідження, подано аналіз результатів експериментальної роботи та запропоновано методичні рекомендації щодо застосування проєктної методики у навчанні іноземних мов.

У **висновках** узагальнено основні результати дослідження, обґрунтовано доцільність застосування проєктної методики у процесі навчання іноземної мови старшокласників та окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Магістерська робота містить 86 сторінок друкованого тексту, 3 таблиці, 2 додатки та список використаних джерел із 70 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

1.1. Історія та розвиток проєктної методики

Сучасному суспільству потрібні люди, які вміють критично мислити. Викладачам потрібно виховувати особистостей, які можуть швидко адаптуватися до нових соціальних умов, що присутні в нашому сьогоденні. На наш погляд, саме це є причиною систематичного аналізу вже існуючих та пошуків новітніх технологій у навчанні та вихованні майбутнього покоління. Однією з таких технологій є проєктна методика, яка допомагає розвивати мислення та творчі здібності. Проєкт вже давно існує у світовій педагогіці. Його зародження відбулося паралельно в різних країнах. Бажання вчителів було в тому, щоб покращити якість освіти та рівень знань учнів. Аналізуючи різні джерела, ми дійшли до висновку, що даний метод викладання пройшов довгий шлях становлення протягом багатьох років та вдосконалювався через використання його на практиці [47, с. 129].

Вперше про метод проєктів дізналися в XVI столітті на території Європи. На початку це був проблемний метод. Ключовою ознакою цього методу була індивідуальна робота учня за попередньо складеним планом. Аналізуючи останні дослідження, ми робимо висновок, що виник метод з архітектурного та інженерного руху, який відбувся в Італії в кінці XVI століття. Перейдемо до аналізу п'яти етапів творення методу проєктів [64, с. 450].

Почнемо з першого етапу, який підтверджує, що історично метод проєкт виник у 1557 році. В Римі, майстри, які займалися будівництвом почали пошуки того, що покращить їхній соціальний статус. Вони удосконалювали навчання свої учнів та розвивали свою професію в науці. Для того, щоб отримати зв'язок між теорією та практикою, майстри зробили таке навчальне середовище, якому їхні студенти мали можливість набувати навички через застосування реальних життєвих ситуацій в навчальному середовищі. На нашу думку, ця інформація дає нам зрозуміти, що метод проєктів зародився в період

формування вищої професійної освіти. Можемо зробити висновок, що формування стало наслідком практично-критичного аналізу з боку викладачів професійних дисциплін, а ключовий момент методу полягав в активізації когнітивних процесів та забезпеченні максимальної практичності навчання [68, с. 665].

Ще одним комплексним етапом є поширення методу проєктів серед ремісничих шкіл у XVIII столітті. Дидактичний принцип навчання через діяльність стає основою мудрості. В цей період відбулося поширення методу в США, що стало його новим етапом розвитку. Пізніше американські педагоги почали використовувати даний підхід для навчання. Через те, що адаптація пройшла успішно була досягнута ключова роль проєктної методики у формуванні практичних компетентностей [29, с. 61-62].

Наступний, третій етап роботи з проєктами. У другій половині XIX століття метод проєктів отримав популярність. Діти виконували завдання, які містили у собі і навчання базових навичок, і розвиток критичного мислення. Наступним важливим моментом було те, що вчителі зрозуміли — робота над проєктами є не тільки інструментом професійного навчання, але й здобуттям практичного досвіду та дослідницької діяльності у реальному середовищі [65, с. 62].

Четвертим етапом є повернення розвитку проєктного методу до Європи. А саме: на початку XX століття метод отримав новий поштовх завдяки внеску працям Д. Дьюї. Педагог створив концепцію “навчання через діяльність”. Вчений Джон Дьюї критикував ідеї традиційної школи та вважав учнів за людей. Називав дітей відірваних від реального життя, пасивних учасників освітнього процесу. Він вказував на те, що досвід і практика є основою їхнього всебічного розвитку [48, с. 12].

Сучасна класифікація є періодизацією є фінальним етапом з початку 60-х та до наших часів. Метод проєктів став найкращим інструментом для формування наступних компетенцій: критичного мислення, креативності, співпраці та комунікації. Саме цей період став часом, коли метод здобув

міжнародне поширення через розвиток технологій. Учні з різних країн мають можливість з використанням інформаційних технологій, виконувати спільні проєкти. З цього випливає, що даний метод сприяв розвитку міжкультурної компетентності[69, с. 10].

Таким чином, метод проєктів набув статусу з елементарної педагогічної ідеї одного із нових рівнів навчання, де враховано інтереси та потреби кожного з учнів. В результаті цього школярі відчувають особисту відповідальність за власну роботу й активно працюють під час навчального процесу. Навчальний план містить вимогу не лише повторення знань, а й інноваційних підходів для вирішення проблеми та взаємодії. Вчитель вже не виступає у ролі основного джерела, а учень має змогу обговорення та аналізу отриманої інформації зі своїм партнером, а саме – вчителем [11, с. 7].

Таким чином, зауважимо, що у використанні проєктна методика відноситься до ранніх етапів формування, однак вона є дуже ефективною для покращення навчального процесу. Варто згадати про педагогів, які були першими, хто використовував цей спосіб. Ці люди були не тільки викладачами, а ще і психологами, філософами та реформаторами навчання. Їхні принципи базувалися на тому, щоб використовувати процес навчання, зважаючи на інтерес до нього.

Педагоги також вважали, основна мета проєктної роботи “цінність в дії” полягає в емпіричному аналізі ефективності педагогічних умов, в результаті яких учні здобудуть практичні навички проєктної діяльності. Під час цього відкриваються такі цілі: навчити студентів правильно сприймати отриману інформацію, аналізувати, узагальнювати та порівнювати її. Для того, щоб найкращі способи розв’язати проблеми й дійти розумного висновку та створити комунікабельну компетентність [57, с. 143].

Детальний аналіз свідчить, що протягом XX століття відбулося інтенсивне розповсюдження методу проєкту в освіті США та країн Європи. В філософії проєктної методики педагоги почали бачити документовані результати як інструмент розвитку особистості та соціальних навичок. Це був

важливий крок до гуманізації освіти, оскільки в проєктній філософії можна було будувати партнерські стосунки між учителем і учнем. Педагог не був лише джерелом знань, а став наставником, який допомагав учням самостійно відкривати нове. Даний підхід змінив звичайне відношення до навчання, зробивши його більш демократичним та адаптативним до змін [20].

Детально обговоримо ідею “learning by doing” педагога Джона Дьюї, що є основою проєктної методики. Його роботи стали основою праць учня, якого він навчав, а саме В. Кілпатрика. До робіт Д. Дьюї відноситься педоцентризм, активне навчання та демократизацію шкіл у багатьох країнах [26, с. 246].

У той час у США в школі Е. Коллінгса в методиці Вільяма Кілпатрика була введена проєктна діяльність. Велика увага приділялася вибору діяльності, шляхом якої здобувалися знання. Матеріали для навчання відбиралися з реального життя. І в цей час учні самі обирали, що повинно було бути формою навчальної роботи та їхнього проєкту, вчитель лише допомагав їм у цьому та спрямовував правильною дорогою [31, с. 62].

Вільям Кілпатрик у 1918 році в свої роботах, відзначив ключову точку у поширенні запропонованої методології по всьому світу. Він зазначив, що об'єктом є цілеспрямована діяльність, яка виконується з оптимальною концентрацією уваги. Під час виконання, учні здобувають знання шляхом практичних дій та їхня самостійна робота формує ґрунтовне розуміння навчального матеріалу [53, с. 8].

В. Кілпатрик вважав, що вданій системі навчання, виховання може стати справжньою низкою змін в житті дитини, піднімаючи її на новий рівень. А це в свою чергу, буде готувати учнів до непередбачуваних ситуацій, що постійно змінюються в нашому світі, і до майбутніх викликів. Його слова стверджують, що все життя школи, яке об'єднане вихованням і навчанням, має бути спрямоване на те, щоб учень активно включався в процес усвідомлення та змін навколишнього середовища, а не лише на те, щоб сформувати «робочу силу» [4, с. 1].

В. Кіпатрик бачив мету навчання не лише як процес запам'ятовування знань і вмінь, а як вміння орієнтуватися в різноманітних життєвих ситуаціях. Він наголошував на тому, що справжня освіта полягає в тому, щоб учень самостійно досліджував, вивчав і використовував знання, а не просто механічно запам'ятовував матеріал. У 1920-1930-х роках проєктна методика була активно впроваджена в навчальний процес. Проте були й негативні аспекти, бо організувати роботу було непросто, і він не мав чіткої структури. Через це проєктна методика на той час так і не набула широкого поширення у шкільному вихованні та навчанні, оскільки виникали складнощі зі способом оцінювання та впровадження в традиційну освіту [33, с. 194-195].

До середини XX століття інтерес до методу тимчасово зменшився через зосередженість освіти до стандартизованих результатів. В другу половину століття, коли з'явилися гуманітарні педагоги, увага знову зросла. Навчальні методи наголошують на необхідності особистого росту та навичок і спосіб проєктів є чудовим способом поєднання цих концепцій з навчанням та практичною роботою. Учні та студенти не просто засвоювали знання, а ще набули статусу домінуючого чинника в повсякденному житті [46, с. 12].

На кінець XX — початок XXI століття припав період активного оновлення освіти. Компетентністний підхід став потрібний, через світові процеси, розвиток технологій і нові способи комунікації. Ми аналізуючи думку вчених, можемо стверджувати, що метод проєктів позитивно відповідає цим вимогам, адже він об'єднує знання, формує критичне мислення, розвиває креативність та комунікаційні навички. У сучасній школі цей метод допомагає поєднувати теорію з практикою, готуючи учнів до реального життя у сучасному світі у якому все швидко змінюється [37, с. 2].

Проєктна методика має особливе значення в навчанні іноземних мов. Проєкти не лише сприяють засвоєнню мовних структур, а й допомагають розвивати навички міжкультурного спілкування. Учні працюючи над роботою, активно використовують мову як засіб для вираження своїх думок і комунікації. Прикладом, який ми можемо навести є створення мультимедійних

проектів англійською мовою. Це може бути чудовим способом розвинути соціокультурну компетентність. Даний підхід вчить школярів працювати в команді і нести відповідальність за спільний результат. Такі завдання справді дають змогу відчувати практичну цінність знання іноземної мови [40].

В Україні метод проектів почали активно впроваджувати та використовувати на початку 2000-х, в той момент, коли система освіти почала переходити на компетентнісний підхід. На основі аналізу нормативно-правової бази Міністерства освіти і науки України нами було встановлено, що акцентується увага на важливості розвитку творчості, самостійності та критичного мислення. Метод проектів підходить під ці аспекти, адже він не лише формує мовні навички, а й сприяє розвитку комунікативних, соціальних та пізнавальних компетентностей. І необхідно доповнити, що у цьому контексті вчитель перетворюється з контролера на фасилітатора, який підтримує учнів у організації їхньої діяльності, щоб вони могли досягати успіху самостійно [54, с. 15].

Проектна методика сьогодення має безліч переваг у навчанні іноземних мов, адже вона охоплює всі основні види мовленнєвої діяльності: говоріння, читання, слухання та письмо. Вона також створює умови для використання мови в реальних життєвих ситуаціях, що підвищує інтерес до навчання та мотивацію. Крім того, ця методика стимулює розвиток творчого та критичного мислення, бо учні самостійно планують етапи роботи, шукають необхідну інформацію і аналізують результати.

Метод проектів допомагає розвитку дослідницьких навичок у школярів. У процесі цього вони навчаються ставити запитання, висувати припущення, збирати інформацію та робити висновки, що в свою чергу формує культуру наукового пошуку та відповідальне ставлення до роботи. Ці аспекти дають методу має великий потенціал у підготовці майбутніх фахівців, які зможуть ефективно працювати в команді, спілкуватися англійською мовою та використовувати знання на практиці [31, с. 63-64].

Отже, ми можемо зробити такий висновок, метод проєктів у навчанні, а також у процесі вивчення іноземних мов пройшов чималий розвиток від звичайного поняття активного навчання до сучасної інтегрованої технології. Його актуальність та ефективність полягає в розвитку ключових компетентностей, які потрібні в XXI столітті. До них ми віднесемо: критичне мислення, вміння шукати та обробляти отриману інформацією, отримувати нові навички, працювати в команді та вчитися протягом життя. Гармонійний розвиток особистості здійснюється через поєднання пізнання, творчості та співпраці. Отже, метод проєктів має право називатися одним із актуальних напрямів сучасної освіти.

1.2. Психологічно-педагогічні основи використання проєктної методики

Сучасний світ потребує використання проєктної методики. Це є важливим компонентом освітнього процесу та викладання в контексті комунікативного підходу до навчання. Навчальний процес повинен бути спрямований на розвиток комунікативних навичок. А це в свою чергу є основною ідеєю комунікативного підходу. Варто зазначити, що також у цьому підході повинно бути і якісне та повноцінне оволодіння іноземною мовою.

Зазначені принципи знаходять своє відображення у проєктній методиці, яка сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, орієнтуючись на реальні комунікаційні ситуації. Це у свою чергу сприяє розвитку їхніх мовних і соціальних навичок. Психологічні передумови використання проєктної методики у навчальному процесі містять два основні питання.

Перше — активізацію пізнавальної сфери, друге — особистісний розвиток учнів. Ми почнемо з активізації пізнаваної сфери школярів. До неї відноситься розвиток мислення, формування дослідницьких умінь, мотивація до навчання та розвиток уваги та пам'яті [36, с. 15].

Проєктна методика є одним з ефективних інструментів для розвитку різних видів мислення. Це такі як критичний, творчий, логічний, системний.

Основне, що вимагає проєктна методика від здобувачів освіти —це оцінювати інформацію. Критичне мислення формується через аналіз та оцінку. Аналітичне мислення містить в собі аналіз різних джерел, виявлення логічних помилок, оцінювання альтернативних рішень та формування суджень [9, с. 190].

Учні повинні навчитися обробляти, відбирати та аналізувати ту інформацію, яку вони отримують. Також важливим для учнів є необхідністю навчитися визначати обґрунтованість та надійність інформації з різних джерел, не приймати інформацію на віру, а перевіряти її достовірність та узагальнювати отримані факти [22, с. 20].

Учні повинні навчитися оцінювати рішення та розуміти, що їм необхідно розглядати альтернативні варіанти та обирати найбільш обґрунтований. А також, навчитися формувати обґрунтовані висновки базуючись на доказах та аргументах. Під час створення проєктів часто відбувається створення чогось нового, наприклад нестандартних підходів вирішення проблеми. Тому необхідність розвитку творчого мислення стає складовою навчального процесу [21].

Стимул до його розвитку відбувається через такі аспекти, як: створення нових ідей; комбінування існуючих знань у нові способи; візуалізація та образне мислення; пошук нестандартних рішень; здійснення проблемно-пошукової діяльності. Це є важливо, оскільки потрібно бути послідовним у подачі інформації, яка має бути структурованою. Учні повинні навчитися знаходити причинно-наслідкові зв'язки. Для того, щоб розвинути дані навички, необхідно розвинути логічне мислення. Планування та організація, систематизація інформації, побудова гіпотез та їх перевірка, аналіз та формування висновків, аргументи та їх доведення – все це є розвитком логічного мислення [3, с. 128].

У проєктній діяльності значна кількість проєктів передбачає дослідження тем, що є складними для учнів і вимагають розуміння взаємозв'язків між різними елементами. Виявлення цих взаємозв'язків, аналіз причинно-наслідкових залежностей, прогнозування можливих наслідків і розроблення

рішень — усе це сприяє розвитку інтегрованого мислення. Проектна діяльність містить у собі великий обсяг для розвитку мислення школярів. Під час створення й реалізації проектів в учнів активізуються основні психологічні механізми пізнання. Вони сприяють формуванню вмінь спостерігати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити обґрунтовані висновки [16, с. 130-131].

Пропонуємо детальніше проаналізувати психологічні механізми, до яких відносяться — спрямована увага та перцепція (спостереження), когнітивна обробка інформації (аналіз), порівняння та категоризація (порівняння), індукція та дедукція (створення висновків). Розглянемо детально кожен з них [35. с. 2].

1. Спрямована увага та перцепція (Спостереження)

До поданого психологічного механізму відноситься селективна увага, активне сприйняття та встановлення цілей. Селективна увага відбувається в ті моменти, коли учень працює над проектом, його увага стає більш вибірковою. Увага концентрується на важливих деталях, а не аналізує релевантну інформацію, яка є зайвою у створенні проекту. Активне сприйняття це є активне спостереження. Здобувач освіти шукає інформацію, у нього виникають питання і він їх запитує, у процесі цього використовуються сенсорні канали. Все це для того, щоб отримати повне уявлення про об'єкт дослідження. Цілі спонукають учнів бути цілеспрямованим та звертати увагу лише на ті аспекти, які пов'язані з метою та темою їхнього проекту.

2. Когнітивна обробка інформації (Аналіз)

До цього психологічного механізму відноситься декомпозиція, абстрагування, встановлення причинно-наслідкових зв'язків. Декомпозиція відбувається так: складні завдання розбивають на менші і це допомагає детально проаналізувати проблему. У процесі абстрагування учень вчиться виокремлювати найголовніші ознаки та властивості об'єкта, при цьому відхилюючи другорядні деталі. Це допомагає школярам краще узагальнювати інформацію та формувати глибше розуміння. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків передбачає пошук відповідей на питання «чому?» та «як?».

Учень пробує зрозуміти, які саме фактори привели до поданих результатів та які взаємодіють різні системи між собою [2, с. 38].

3. Порівняння та категоризація (Порівняння)

Даний психологічний механізм містить виявлення подібностей та відмінностей, класифікацію, систематизацію та використання критеріїв. Виявлення подібностей та відмінностей зустрічаються у процесі над проєктам, адже він передбачає роботу з інформацією. Учень вчиться виявляти спільні та відмінні ідеї. А це сприяє кращому розумінню їхньої природи. Фундаментом класифікації та систематизації є порівняння. Учень повинен об'єднати схожу інформацію в певні групи за конкретними критеріями. Це допомагає структурувати елементи. Саме це значно полегшує наступний аналіз та висновки. Для того, щоб навчитися ефективно порівнювати, потрібно визначити чіткі критерії. В процесі цього учень вчиться критично оцінювати інформацію.

4. Індукція та дедукція (формування висновків)

До цього психологічного механізму відноситься індуктивне, дедуктивне та критичне мислення. Проявляння індуктивного мислення у тому, що учень на основі окремих спостережень формує загальні висновки та гіпотези. Проєктна робота включає в себе такий етап на якому спочатку потрібно зібрати узагальнюючу інформацію. На основі цього учень робить конкретні висновки. У проєктній роботі це може бути використання відомих методів для вирішення конкретного завдання. Все це – дедуктивне мислення. Критичне мислення включає в себе декілька елементів. Оцінку вірності інформації. Виявлення помилок у процесі міркування над темою. Розгляд альтернативних точок зору. Обґрунтування власних висновків. Всі ці моменти відбуваються, коли учень працює над проєктом [27, с. 105].

Також нам варто зазначити, що окрім цих основних механізмів, важливу роль відіграють також мотивація, саморегуляція, рефлексія та комунікація. Підчас успішного виконання проєктної роботи учень підтримує внутрішню мотивацію, розвиває навички планування та контролю. Отже, ми можемо

зробити висновок, що проєктна діяльність є надзвичайно сильним інструментом для розвитку цілого комплексу когнітивних навичок, які є важливими не лише для навчання, а й для успіху у будь-якій сфері життя

Проєктна діяльність впливає на розвиток як внутрішньої, так і зовнішньої мотивації учнів. Під час виконання проєктів школярі відчують особисту зацікавленість у результаті своєї праці. А це в свою чергу сприяє зростанню внутрішньої мотивації. Водночас позитивна оцінка, підтримка та схвалення з боку вчителя й однокласників посилюють зовнішню мотивацію, стимулюючи прагнення до досягнення успіху. [6, с. 9-10].

Психологічними чинниками, які сприяють підвищенню інтересу до навчання через участь у проєктах, є відчуття самореалізації, досягнення, приналежності до колективу, а також можливість виявити власну ініціативу та креативність. Усе це забезпечує досконаліше залучення учнів у навчальний процес і підвищує їхню пізнавальну активність [19, с. 6].

У процесі роботи над проєктною роботою в учнів розвивається внутрішня та зовнішня мотивація, а також зростає їх інтерес до навчання. Нам доцільно детальніше проаналізувати, як проєктна діяльність впливає на розвиток внутрішньої та зовнішньої мотивації учнів.

Робота над проєктами сприяє розвитку внутрішньої мотивації, оскільки учні отримують захоплення під час самостійного дослідження та творчого розв'язання проблеми. У процесі успішного виконання в школярів виникає відчуття власної компетентності у досліджуваному питанні. Проєкти, зазвичай відповідають інтересам учнів, тому вони можуть реалізувати свої ідеї. Школярі самостійно планують виконання проєкту, і це дає їм відчуття контролю над власним навчанням [49, с. 124].

Слід зазначити, що проєктна діяльність підсилює зовнішню мотивацію. Успішні проєкти отримують високу оцінку та визнання серед однокласників і це є важливим стимулом для учнів. Деякі перемоги передбачають нагороди, у вигляді додаткових балів або інші форми заохочення, що додає учням більшого стимулу, аби наполегливо працювати над проєктом. Також варто зазначити, що

опрацювання матеріалів та робота над проєктом має соціальну взаємодію, що в наступну чергу сприяє спілкуванню і є важливим мотиваційним фактором для соціально орієнтованих школярів [5, с. 34-36].

Слід також звернути увагу на психологічні чинники, які впливають на зростання інтересу до навчання під час виконання проєктів, зокрема на новизну, самостійність, практичну спрямованість та розуміння, що є результатом виконаної роботи. Саме це допомагає створити позитивний настрій до навчання та покращує результати. Проєктна робота майже завжди виходить рамки стандартних уроків і пропонує школярам нові, цікаві теми та формати роботи. Саме ця новизна і захоплює та стимулює до пізнання. Отримуючи можливість самостійно обирати тему, планувати подальшу роботу, шукати потрібну інформацію та приймати рішення, які стосуються проєкту, підвищують в учнів їхню участь і робить навчання більш особистісно орієнтованим [51].

Інтерес до навчання зростає, коли школярі бачать застосування своїх вмінь на практиці. Треба зазначити, що проєктна робота орієнтована на вирішення конкретних проблем та створення потрібних в житті продуктів. І на останок, успішне завершення проєкту передбачає отримання конкретного результату. Прикладом може слугувати: презентація, модель або дослідження. Такий вид роботи позитивно впливає на самооцінку учнів та їхню мотивацію до подальшої навчальної діяльності [59, с. 350].

Проєктна діяльність потребує чіткої мети та конкретних завдань, тому у процесі роботи учні розуміють чому їм потрібно зосереджуватися. Це в свою чергу допомагає їм утримувати увагу на головних аспектах. Школяр бере активну участь у роботі, і таким чином він особисто зацікавлений і відповідальний за результат своєї роботи. Це в свою чергу, допомагає підвищити його концентрацію. Необхідність застосовувати інформацію на практиці робить процес роботи над проєктом більш цікавим, що приносить задоволення учням. Великий проєкт потребує маленькі етапи, що дозволяє учням концентрувати увагу на одному завданні та не відчувати напруги від загального обсягу роботи. Також варто зазначити, що під час роботи над

проектом можливі труднощі, що є нормальним аспектом при виконанні завдання. Проте це стимулює учнів до уважного аналізу та успішного пошуку рішень [7, с. 39-40].

Отже, ми можемо зробити такий висновок, що проєктна діяльність залучає основні психологічні механізми. Вони в свою чергу підвищують інтерес школярів до навчальної діяльності та сприяють якісному розвитку внутрішньої та зовнішньої мотивації. В момент коли учень приймає активну участь у проєктній роботі, то це позитивно впливає на його концентрацію уваги та запам'ятовування інформації. Відбувається це при залученні когнітивних процесів та створенні сприятливих умов для навчальної діяльності. Основними механізми цього впливу — це вплив на концентрацію уваги та на засвоєння інформації.

Далі варто зосередити увагу на впливі запам'ятовування інформації. Інтенсивна участь школярів спонукає їх до поглибленого розбору інформації, на противагу пасивному слуханню лекції. В такому процесі учні повинні аналізувати, порівнювати та застосовувати знання на практиці. А це в свою чергу сприяє кращому розумінню та запам'ятовуванню. Варто зазначити, що знання, здобуті під час виконання конкретного проєкту, набагато краще засвоюються завдяки їх зв'язку з реальними практичними завданнями.

У процесі роботи над проєктною роботою учням постійно необхідно використовувати отриману інформацію для виконання завдань, таких як презентації, розробка моделей та інше. Коли учні систематично у процесі навчання використовують інформацію, вона краще закріплюється в їх пам'яті. Також під час виконання вправ, в учнів виникають позитивне підкріплення від результату своєї роботи, що в свою чергу, також допомагає краще запам'ятати інформацію [8, с. 8-9].

Слід звернути увагу, що під час проєкту, школярі неодноразово повертаються до однієї і тієї ж інформації, розглядаючи її з різних точок зору в різних контекстах. Внаслідок чого інформація переходить в довготривалу пам'ять. Окрім цього, проєкти часто базуються на наявних в учнів знаннях.

Таким чином, у процесі навчання відбувається поєднання знань, якими вже володіють, із новою інформацією. Це призводить до того, що відбувається інтеграція нових знань у вже існуючі когнітивні структури [12].

Отже, коли учні беруть активну участь у проєктній роботі це створює сприятливі умови для стабільної концентрації уваги та довготривалого запам'ятовування інформації, адже це сприяє в учнів цікавість до пізнавального процесу, робить навчальний процес осмисленим та емоційно забарвленим.

1.3. Проєктна методика в контексті сучасної освіти: міжнародний досвід

Проєктна методика, будучи ефективним педагогічним підходом, формує навчальний процес навколо учня та мотивує його до активної діяльності. А вона спрямована на розв'язання реальних проблем. Поступово проєктна діяльність набуває поширення у практиці навчання в різних країнах світу. Основою цієї методики є принципи активного навчання та розвитку різних компетентностей. Саме це визначає її значущість у сучасній системі освіти.

Ми проаналізуємо міжнародний досвід використання проєктної методики, переваги та її загальні риси в різних освітніх системах. У багатьох країнах світу проєктна робота вводиться в навчальні плани на усіх ступенях освіти. Тобто від початкової школи та до університетів. Акценти та підходи можуть відрізнятися залежно від загальнонаціональних завдань освіти та культурних особливостей.

У США проєктно-орієнтоване (Project-Based Learning, PBL) навчання є достатньо поширеним. Найчастіше його можна зустріти в передових школах. Основна увага приділяється міждисциплінарності проєктів. Їхньому зв'язку з життям поза межами школи та на розвитку в учнів критичного мислення, комунікаційних умінь і здатності до співпраці. Практична спрямованість діяльності та формування в учнів відповідальності за результати власної роботи є важливою складовою даного підходу [60, с. 134].

В світі є велика кількість організацій, що надають підтримку вчителям в реалізації проєктно - орієнтованого навчання. Наприклад, Канадська система освіти теж показує підвищений інтерес до проєктно - орієнтоване навчання. Проєкти, як правило, націлені на розв'язання локальних або глобальних проблем, сприяючи розвитку в учнів відповідальності як громадянина так і екологічну компетентність [63, с. 40].

В окремих предметах або в міждисциплінарних курсах найчастіше проєктна робота впроваджується у Великій Британії. Основна увага приділяється розвитку самостійності та дослідницьких навичок у процесі роботи над проєктом. Фінська освіта, яка відома своїми видатними результатами, теж використовує елементи проєктного навчання, але у більш інтегрований формі. Акцент уваги спрямований на уваги учнівську автономію, співпрацю та практику. Австрійські навчальні програми шкіл та університетів активно використовують проєктно - орієнтоване навчання. В більшості звертаючи увагу на критичне мислення, творчість, співпрацю та комунікацію. Готові проєкти мають практичну спрямованість та необхідність роботи над ними в командах [64, с. 41].

В країнах Азії, таких як Сінгапур або Південна Корея, відома академічна спрямованість. Проєктна методика в цих країнах впроваджується як спосіб досягнення глибинного усвідомлення предметів та практичних навичок. У процесі цього звертається увага на розв'язанні складних проблем та інноваціях.

В країнах Європи, наприклад таких як, Німеччина чи Нідерланди, проєктне навчання є важливим компонентом професійної освіти та вищої школи. Учні старших класів та студенти працюють над реальними замовленнями від компаній, а також розробляють власні бізнес-ідеї. У школах особлива увага приділяється міждисциплінарному характеру проєктів [44, с. 441].

Аналізуючи міжнародний досвід ми можемо виокремити переваги проєктної методики. До переваг ми відносимо; ґрунтовне навчання; підвищення мотивації та замученості; розвиток самостійності та відповідальності;

формування навичок співпраці та командної роботи; зв'язок з реальним світом та розвиток комунікативних; презентаційних навичок.

У процесі проєктної діяльності учні міжнародних шкіл не обмежуються простим засвоєнням фактів. Вони використовують знання на практиці для вирішення конкретних проблем, що в свою чергу сприяє кращому розумінню матеріалу та легшому запам'ятовуванню. Робота над актуальними та перспективними проєктами добре покращує мотивацію учнів до навчання та їхню участь у навчанні. Школярі стають більш відповідальними, а власне організовують та планують свою роботу, аналізують свою діяльність [66, с. 988].

Також ми зазначимо, що велика кількість проєктів потребує командної роботи, а це в свою чергу сприяє удосконаленню соціальних навичок, вмінню знаходити компроміси та разом працювати над спільною проблемою. Проєкти часто відтворюють реальні ситуації. Це в свою чергу робить навчальний процес ціннішим та навчає учнів життєво необхідним навичкам. В кінці, коли проєкт вже готовий, учасники мають змогу навчитися чітко формувати свої думки та представляти результати своєї роботи. У нашому світі дітям необхідні навички критичного мислення, творчості, співпраці, інформаційної грамотності, вміння розв'язувати проблеми. Все це й розвивається під час виконання проєктної методики. Аналізуючи міжнародний досвід ми можемо виокремити виклики та їх шляхи подолання, до яких можна включити необхідність в якісній підготовці вчителів, тайм-менеджмент та раціональне використання ресурсів, оцінювання, ймовірний дисбаланс вкладу учнями під час командної роботи, пристосування до різноманітності дисциплін та навчальних рівнів [63].

Також нам варто зазначити, що якість підготовки вчителів є важливою. Від їхньої підготовки залежить якість підтримки, допомоги та оцінювання проєктної роботи учнів. Міжнародні програми підготовки вчителів часто включають в себе модулі з проєктно – орієнтованого навчання. Проєктна діяльність зазвичай потребує значних часових витрат, тому особливої уваги набуває питання раціонального планування та ефективного управління часом.

Як з боку вчителя, так і з боку учнів. Чітке визначення етапів роботи, послідовності виконання завдань та розподіл обов'язків, допомагають оптимізувати процес реалізації проєкту.

Важливим чинником успішності є також забезпечення необхідними матеріалами й ресурсами. Їхня наявність створює умови для повноцінного виконання практичної частини. Крім того, належна організація часу та ресурсів сприяє підвищенню мотивації учнів. Формує в них відповідальність, дисциплінованість і навички самостійної роботи, що є невід'ємною складовою компетентнісного підходу в освіті [14, с. 30-31].

Слід звернути увагу, що оцінювання проєктної роботи є складнішим, за традиційне тестування. Потрібно враховувати всі етапи роботи, внесок кожного учня та розвиток навичок. Також необхідно розробляти успішні стратегії для забезпечення активної участі всіх учасників та справедливо оцінювати внески кожного. Реалізація проєктно - орієнтованого навчання потребує адаптації до своєрідності освітніх галузей та вікових характеристик здобувачів освіти. Світова практика показує успішні приклади впровадження проєктно - орієнтованого навчання у різних предметних галузях.

Отже, міжнародний досвід конкретно показує, що проєктна методика є ефективним інструментом сучасної освіти. Вона розвиває ключові компетентності, підвищує мотивацію учнів до навчального процесу та слугує глибокому засвоєнню знань. Саме це, робить її важливим педагогічним методом у різних освітніх системах світу.

Якісне впровадження проєктно-орієнтованого навчання потребує ретельної підготовки педагогів, ефективного керування часом та ресурсами. А також створення відповідних критеріїв оцінювання. Нам також варто підкреслити, що обмін світовою практикою та аналіз найкращих підходів, що застосовуються в інших країнах може, допомогти українським педагогам. Ефективно інтегрувати проєктну методику в національну систему освіти. І це буде сприяти підвищенню якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців.

Висновки до розділу 1

Отже, ми дійшли до висновку, що метод проєктів був і є підходом, який створює зв'язок між теорією та практикою. В процесі аналізу його історичного розвитку, ми отримуємо розуміння того, що його еволюція від простого інструменту перейшла до ефективної освітньої технології. Тепер проєкт, це те, чим користуються весь світ. Даний метод обумовлює формування критичного мислення, автономності та творчості. Це можемо побачити виходячи з того, що він базується на інтеграції знань та робить акцент на індивідуальні особливості кожного учасника проєкту.

Метод проєктів стимулює розвиток критичного мислення, взаємодії та творчості. Робота над результатом кожного проєкту, дає можливість для формування ключових компетентностей. Вони є необхідними у сучасному житті. Наведемо приклад, уміння працювати в команді, знаходити рішення до складних завдань та чітко презентувати результати своєї роботи.

Успішність проєктного методу залежить від декількох факторів: конкретного, чіткого плану; коректної організації роботи та забезпечення належних умов. Все це потрібно для того щоб, учні були зацікавлені своєю роботою. Важливим також, є забезпечення легким доступом до всіх необхідних ресурсів. Це в свою чергу дасть можливість учням повністю реалізувати свої задуми. Такий підхід сприяє не лише детальному зрозумінню поданої інформації, а й формує ключові навички, які є такими актуальними в XXI столітті.

Проєктна методика також поширена в світі. І педагоги використовують її, та інтегрують у міжпредметні зв'язки. Це дає нам зрозуміти, що даний метод – міжнародний.

Отже, проєктний метод є інструментом, що поєднує сучасні ідеї з перевіреними принципами навчання. Він допомагає учням вчитися самостійності, знаходити практичні рішення в реальному житті та відповідальності. В процесі цього відбувається перетворення пасивного засвоєння знань на активну, практичну діяльність. Підсумовуючи все

вищезгадане, ми робимо висновок, що проєктна методика є ключовою і фундаментальною. Вона створює готовність учнів до повноцінного життя та успішної соціальної адаптованості в сучасному світі.

РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНОЇ МЕТОДИКИ НА РОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Навчання англійської мови з використанням проєктної методики

У сучасній школі для досягнення кращих результатів потрібні нові підходи до викладання, оскільки старіші методи, які викликалися десятиліття тому вже не працюють. Проєктна методика - це інноваційний підхід до уроків, який спирається на самостійне вивчення мови та всіх її аспектів. Навчання англійської мови з використанням проєктної методики - це сучасний підхід, який вже показав свої результати на практиці.

Ця методика покликана допомогти школярам розвивати навички говоріння, слухання, читання та письма, а також навчитися аналізувати інформацію й застосовувати її на практиці через створення різних проєктів. Даний підхід є ефективним засобом для розвитку комунікативних умінь і навичок, можливості працювати і вчити як в команді, так і самому. Це дає учням можливість розвивати творче мислення і проводити корисно та пізнавально час [30, с. 88].

Проєктна методика навчання використовується на уроках різних типів, і особливо підійде для навчання іноземних мов. Під час навчального процесу учні самі можуть обирати теми для проєктів, створювати їх та презентувати перед класом чи групою, англійською мовою. Це допомагає розвивати комунікативні та ораторські навички. Проєктна методика передбачає роботу в групі та виступи перед іншими. А також школярі можуть самостійно створювати проєкти, презентації, плакати, відео тощо. Працюючи самостійно учень може сам вибрати власний темп навчання та стиль, згідно свого рівня підготовки та можливості швидко та якісно засвоювати матеріал [25, с. 13-17].

Вибір завдань досить широкий, через те що зараз є великий вибір інструментів для навчання та розвитку. В наступну чергу інтернет часто використовується для досліджень. Є багато цікавих та безкоштовних ресурсів для забезпечення ефективного навчання та розвитку навиків. Також, в процесі навчання учні швидше засвоюють матеріал та можуть використовувати

вивчений матеріал та здобуті навички на практиці в реальному житті. В процесі підготовки до уроків школярі вчаться бути креативними. Вони є більш вмотивованими оскільки можуть побачити результати дослідження та навчання на практиці, вчаться спілкуватися англійською мовою в спеціально створених ситуаціях. Усі ці ситуації мають схожість з реальним життям, наприклад спілкування в магазині, ресторані чи на автовокзалі. Тому вчителю варто підбиратися актуальні теми, які будуть цікаві учням. Показати, який буде результат, щоб була мотивація виконувати завдання. Звісно, потрібно ще враховувати вміння, захоплення та рівень розвитку та знань своїх учнів. Педагогу потрібно надати інформацію та підказки, що школярі можуть заробити, як це зробити і за допомогою яких матеріалів, щоб вийшов успішний результат [1, с. 142-143].

В сучасних дітей є можливість користуватися інтернетом. Більшість з них мають телефони, планшети та ноутбуки, що полегшує процес навчання та розвитку. Отже, можливе використання відео з носіями мови, статей, книг, навчальних платформ та наукових сайтів. На кожен рівень знань та вмінь можливо створити пізнавальні уроки для досягнення кращих результатів, розвитку вмінь та знань. Впершу чергу, вчителю потрібно визначити тему та окреслити план дій, щоб школярі знали що потрібно зробити і в якому напрямку рухатися.

Проекти поділяються на декілька видів, які необхідно розглянути:

1) інформаційні: учні досліджують пошукову інформацію, наприклад країни, їх культури та відомих особистостей, створюючи презентації, брошури або блоги;

2) творчі: учні застосовують власні знання та виявляють креативність через створення відеороликів, мініфільмів з коміксів, плакатів або колажів;

3) дослідницькі: учні проводять опитування, досліджують мовні явища або порівнюють культури, розвиваючи аналітичні навички; аналізують різницю між культурними явищами та традиціями;

4) ігрові: учні створюють настільні ігри, ігрові ситуації з використанням англійської мови, беруть участь у рольових іграх або листуються з носіями мови, застосовуючи англійську мову на практиці;

5) соціальні: учні листуються з носіями мови з інших країн та беруть участь у волонтерських проєктах, де необхідно використовувати англійську мову;

6) особисті: учні працюють над ними індивідуально, спираючись на власний темп та підхід до навчання, захоплення і манеру викладу інформації. Дані проєкти спрямовані на розвиток особистих навиків школяра та досягнення особистих цілей.

7) практичні: учні вчаться створювати щось нове на практиці. Наприклад, розробляють план дій для створення нових застосунків з іграми або вивченням англійської мови, чи створення флеш карток з новими словами на різні теми;

8) проєкти, орієнтовані на дію: такі завдання спрямовані на вирішення конкретних проблем. Учні розділяються в групи та спрямовують свою діяльність на вирішення певних проблем. Наприклад, як допомогти тваринам в притулках або прикрасити та озеленити територію біля школи [58, с. 13-15].

Використання різних типів проєктів під час навчання англійської мови формує в учнів внутрішню мотивацію. Це надає їм автономію у виборі тем та плануванні роботи. Практична спрямованість завдань, пов'язаних із реальним життям, підвищує інтерес до навчання. Водночас, творче самовираження в проєктній діяльності робить навчання захоплюючим та цікавим. Командна робота та успішне виконання проєктів позитивно впливають на самооцінку та мотивують учнів до подальшої роботи.

Завдяки проєктній методиці учні розвивають комунікативні навички. Це відбувається через співпрацю, практику та використання автентичних матеріалів. Проєкти дозволяють сформувати в учнів самостійність та відповідальність, дозволяючи їм творчо планувати та виконувати завдання. Інтерактивне навчання, що сприяє позитивній атмосфері в класі робить вивчення англійської мови більш ефективним та захопливим. Під час

презентації власних проєктів школярі здобувають вміння обґрунтовувати власну думку, позицію та відстоювати свої права та інтереси [28].

Організація проєктної діяльності вимагає продуманого планування. Від визначення теми та формування груп, до підготовки матеріалів. У процесі виконання проєкту ключовим є: надання допомоги та консультації; заохочення співпраці; розвиток самостійності. Після презентації необхідно оцінити представлений проєкт, відповідно до критеріїв та підготувати рефлексію. Потрібно використовувати інформаційно-комунікаційні технології та забезпечувати міждисциплінарність [38].

Ефективність проєктної методики залежить від чіткого сформульованих цілей і завдань, що є орієнтиром для учнів. Після цього повинно бути ретельне планування, що впорядковує роботу й навчання та формує навички організації. Кожен етап з активною участю школярів підвищує їхню мотивацію та самостійність.

Варто розглянути ці етапи, реалізація яких є важливими для ефективної інтеграції школярів до реалізації проєкту. Чотири етапи пропонує Н. Мирончук:

- діагностично-прогностичний (на першому етапі відбувається вибір теми і мети проєкту, спираючись на аналіз фактичних даних);
- конструктивно-моделюючий (на другому етапі здійснюється розробка стратегії з формулюванням цілей, підбір джерел, методів аналізу інформації);
- пошуково-виконавчий (на третьому етапі відбувається збір необхідної інформації та проєтування);
- оцінно-результативний (четвертий етап в якому реалізується представлення проєкту) [70].

Згідно з І. Клаком, процес реалізації методу проєкту відбувається в 4 етапи. Підготовчий, виконавчий, презентаційний та підсумковий. Варто звернути увагу на особливість даних етапів. На першому етапі – підготовчому педагог має правильно організувати планування діяльності учасників проєкту. Даний етап містить визначення головних напрямків роботи. А саме: поділ

учнів, визначення форми готового проєкту, продумання кроків для пошуку інформації і вибір найкращого способу його захисту. Учні виконують завдання, які допомагають зрозуміти та повторити матеріал, використовуючи його у вправах, які є схожими на реальне спілкування. Другий – виконавчий етап передбачає, що школярі виконують комунікативні завдання трьох видів: сприймають, повторюють та створюють нові повідомлення. Це є необхідно для того, щоб покращити всі головні комунікативні навички: говоріння, слухання, читання та письмо. Третім етапом є презентація виконаного проєкту. У процесі підготовки до виступу учні виконують вправи на сприймання та створення власних повідомлень. Четвертий – підсумковий етап необхідний для обговорення та оцінювання проєктів. Учні спочатку мають можливість розглянути результати у невеликих групах, після цього проєкт оцінюється повністю. Основне завдання вчителя це проаналізувати результати, після цього вся отримана інформація використовується для загальної оцінки діяльності учнів [18, с. 131].

Аналізуючи інформацію, ми дійшли до висновку, що група науковців стверджує, що для успішної реалізації за методом проєктів необхідно виконати 7 головних кроків. (див. таблиця 1) [67, с. 988].

Таблиця 1.

Етапи реалізації методу проєктів

Етапи реалізації методу проєктів	
Крок 1	Вибір теми проєкту.
Крок 2	Ідентифікація ключових проблем та питань.
Крок 3	Мозковий штурм.
Крок 4	Самонавчання та самопізнання.
Крок 5	Синтез здобутих інформації та знань.
Крок 6	Використання здобутих знань внаслідок системного узагальнення.
Крок 7	Аналіз результатів проєктної діяльності.

Інша велика кількість науковців мають свої пропозиції, як саме правильно організувати проєктну діяльність. Розглянемо підхід з семи простих кроків. А саме: сформулювати головне питання, поставити чітке завдання, яке необхідно виконати, зібрати потрібний матеріал, виконати це завдання, підвести підсумки, дати відповідь на головне питання та провести фінальне оцінювання роботи [24].

Отже, метод проєктів виник давно, але він весь час розвивається, набуває нових форм завдяки технологіям і педагогічним наукам. Проте, варто пам'ятати, для того щоб успішно використати метод проєктів варто пройти кілька обов'язових етапів, які були вище зазначені.

Варто повернутися до детального дослідження про використання різноманітних ресурсів, що сприяють розширенню знань. Забезпечення адекватного оцінювання та заохочення до рефлексії допомагають школярам чітко усвідомити свій навчальний прогрес. Важливу функцію виконує вчитель, будучи наставником та помічником. Дотримання цих умов є запорукою того, що процес навчання буде успішним та змістовним [55, с. 20].

Визначивши тему та актуальність уроку, вчителю необхідно спланувати та підготувати необхідні матеріали. Враховувати всі можливі варіанти підготовки проєктів, презентації тощо. Встановивши строки здачі робіт, пояснити, що саме потрібно робити та які матеріали, ресурси та інструменти залучити. Розподілити ролі завдання та обов'язки всіх присутніх. А також, потрібно надати інформацію де саме можливо знайти необхідну інформацію. У цифровому середовищі інтернету є багато безкоштовних ресурсів, але не варто забувати про цінні видання книг, які можливо знайти в бібліотеках [32, с. 55-56].

Також, потрібно пояснити, що аналіз інформації дуже важливий і спершу потрібно визначити, що є основним з тої чи іншої теми, зрозуміти прочитану інформацію і спробувати передати та пояснити її власними словами. Дана робота допоможе учням систематизувати знання, аналізувати інформацію та запам'ятати її. Також, аналіз допомагає розвивати критичне мислення,

визначати проблему та можливість опрацювати шляхи їх вирішення. Після досліджень учням пропонується створити презентації, брошури, плакати, міні відео чи пости в соцмережах та презентувати їх перед однокласниками. Потім вчитель має запропонувати обговорити результати, задати питання, які виникають під час презентації та оцінити роботу. Також учні вчаться розраховувати власні сили у навчанні. Позитивна оцінка старань дуже важлива, для мотивації подальшого розвитку і навчання та підвищить впевненість у власних силах і можливостях.

Застосування проєктної методики на уроках англійської мови дозволяє поєднати вивчення іноземної мови з реальними комунікативними ситуаціями. Це допомагає зробити навчання англійської мови більш осмисленим та практичним для учнів. Вона створює умови, за яких школярі не лише запам'ятовують мовні структури, а й активно використовують їх у процесі створення власних проєктів.

Робота над ними передбачає дослідження, пошук інформації, спілкування, обговорення та презентацію результатів англійською мовою, що сприяє розвитку всіх мовленнєвих навичок — слухання, говоріння, читання й письма. Завдяки такому способу навчання учні на практиці навчаються самостійно формулювати думки, працювати в команді, аргументувати власну позицію й творчо підходити до вирішення завдань. Проєктна діяльність також підвищує мотивацію до вивчення мови, адже учні бачать результат своєї праці та розуміють практичну цінність знань. Таким чином, використання проєктної методики сприяє формуванню комунікативної компетентності, критичного мислення та навичок співпраці, що є надзвичайно важливими в освітньому процесі [34, с. 63-64].

Тому використовуючи проєктну методику в освітньому процесі можливо досягти покращення рівня знань та вдосконалення навиків. Також проєкти допомагають перетворити звичайний урок англійської мови на активний та творчий процес. Такі уроки сприяють особистісному розвитку учнів та підготовляють їх до подальшого спілкування англійською мовою.

2.2. Комплекс вправ для навчання англійської мови у 10-му класі на основі застосування проєктної методики

Сучасна освіта спрямована на здобуття нових знань, навиків та вміння впроваджувати здобуті знання на практиці. Тому необхідно звертатися до методів навчання, які допоможуть впровадити їх в реальне життя. Запропонований комплекс завдань розроблений нами для учнів 10-го класу закладів загальної середньої освіти із урахуванням принципів проєктного навчання. Матеріали охоплюють дві теми – «Travelling and Means of Transport» та «Food and Restaurants» – і містять вправи на розвиток різних навичок.

Вправа 1. Jigsaw reading («Мозаїчне читання»)

Рівень: B1

Мета: навчити учнів розуміти нову лексику в контексті та пояснювати значення слів

Матеріали: уривки текстів (3–4 абзаци), словники або глосарії

Інструкція для вчителя:

Спершу вчитель розділяє учнів на групи та пояснює, що учні мають працювати у міні-групах по 4–5 осіб. Кожен отримує уривок тексту з новою лексикою. Потім мають бути створені “групи експертів”, які аналізують значення слів та розбирають їхнє вживання в різному контексті. Повернувшись у “домашні групи”, учні повинні пояснити слова однокласникам та створюють спільний конспект з новими словами.

Інструкція для учнів:

Home Group (Initial Group): Split into mini-groups (4–5 people). Each student receives a unique text excerpt.

Expert Group: Gather with everyone who has the same text. Analyze the new vocabulary, define its meaning, and discuss its usage.

Return Home: Go back to your initial group and explain the content of your text and the new words to your classmates.

Outcome: Create shared notes/summary containing all the studied vocabulary.

Очікуваний результат: засвоєння нової лексики.

Вправа 2. Discussion club (дискусійний клуб)

Рівень: B1

Тема: “Why do we travel?”

Мета: активізувати лексику, мотивувати учнів до висловлення власної думки під-час дискусії, формування навичок комунікації та аргументації власної думки.

Матеріали: підготовлені заздалегідь питання записані на картках.

Кількість питань: 7

Інструкція для вчителя:

Вчитель роздає картки учням. Далі вони повинні провести обговорення питань в парах та групах.

Інструкція для учнів:

Work in pairs/groups to discuss the questions on the cards on the topic “Why do we travel?”, actively using new vocabulary and supporting your opinion. After the discussion, each group must share one most useful and interesting idea with the entire class.

Why do people travel?

What kind of traveller are you — adventurous or relaxed?

What are the advantages and disadvantages of travelling alone and in groups?

What is ecotourism and why is it important?

What rules do people have to obey while camping and hiking?

What extreme sports would you like to do and what equipment do you need?

Потім кожна група ділиться найцікавішою ідеєю з класом. (Можна використати інтерактивну дошку для нотаток.)

Очікуваний результат: розвиток критичного мислення та вміння вести дискусію.

Вправа 3. Vocabulary Challenge (Types of transport)

Рівень: B1

Мета: повторити й розширити словниковий запас.

Матеріали: картки з видами транспорту.

Інструкція для вчителя:

Учні виконують завдання самостійно.

Інструкція для учнів:

1. Categorize: Sort the following types of transport into the correct categories: Air / Land / Water

Plane, hot-air balloon, carriage, boat, ship, underground, lorry, gondola, helicopter, van

2. Add Your Own: Add three more examples of transport to each category.

3. Create Sentences: Write five sentences using the new words you have learned or reviewed. (Example: I travelled by plane from Poland to Spain.)

Очікуваний результат: засвоєння нової лексики.

Вправа 4. Vocabulary Challenge Discussion club (Modern types of transport)

Рівень: B1

Мета: повторити й розширити словниковий запас.

Матеріали: картки з сучасними видами транспорту.

Інструкція для вчителя:

Учні діляться на міні-групи та ознайомлюються з новою лексикою, дають визначення, обговорюють сучасні види транспорту та відповідають на запитання.

Інструкція для учнів:

Divide into mini-groups to discuss the new vocabulary, define modern types of transport, and answer the provided questions. Following this, hold mini-debates by choosing one of the suggested topics to argue and discuss your position.

New vocabulary: e-scooter, hoverboard, monowheel, segway, electric car, electric boat, maglev train, hyperloop, flying car.

Which transport do you usually use?

Which transport is good for long and short trips?

What are advantages and disadvantages of electric cars and boats?

Потім учні діляться на групи для дебатів.

Твердження для дебатів:

Electric cars are better than petrol cars.

Modern transport is making people lazy.

Public transport should be free.

Trains and planes are the best way to travel for long distances.

We don't need flying cars or taxis.

E-scooters are dangerous for the pedestrians and cars.

Очікуваний результат: розвиток навиків комунікації, вивчення нової лексики та вміння дискутувати.

Вправа 5. “Around the World Research”

Рівень: B1

Мета: навчитися шукати та узагальнювати інформацію.

Матеріали: інтернет, платформи для створення презентації, папір

Інструкція для вчителя:

Вчитель ділить учнів на групи та дає завдання.

На етапі планування (25 хвилин) допоможіть учням розподілити ролі в групах і чітко поясніть, де саме шукати інформацію. Переконайтеся, що всі розуміють, як правильно оформити кінцеву таблицю та підготувати усний звіт.

Інструкція для учнів:

Form groups, choose a travel destination, and research it: find information about countries, transport, interesting places, and approximate cost, organizing the data in a table. Prepare a short (2–3 minute) report to present to the class.

Очікуваний результат: здобуття навиків пошуку та аналізу інформації та вміння подати здобуті знання.

Вправа 6. “Plan Your Dream Trip”

Рівень: B1

Мета: створення власного міні-проєкту.

Матеріали: інтернет, комп'ютер, смартфон, папір.

Інструкція для учнів:

Develop your own unique tourism project.

Your project plan must include the following components:

1. Trip Title (e.g., A Trip to Australia).
2. Goal/Purpose (Why this trip?).
3. Route Plan (3–5 locations).
4. Means of Transport.
5. Budget (Approximate cost).
6. Visual Component — A poster, slides, photos, or a mini-video.

Приклад структури:

Day 1 – Flight from Warsaw to Madrid

Day 2 – Visit Royal Palace of Madrid, travel by public transport

Day 3 – Train to Barselona, bus trip

Total cost: €500 per person

Учні презентують свої туристичні проекти. Орієнтовний час на виконання 30 хвилин.

Очікуваний результат: розвиток навиків пошуку та аналізу інформації, навчання подачі знайденого матеріалу.

Вправа 7. “At the Travel Agency”

Рівень: B1

Мета: відпрацювати діалогічне мовлення.

Матеріали: інтернет, нотатки учнів.

Інструкція для вчителя:

Вчитель дає завдання учням ознайомитися з прикладом діалогу між туристичним агентом та клієнтом.

Інструкція для учнів:

Review the sample dialogue between a travel agent and a customer, paying attention to the useful phrases for proposing a trip and asking questions. Divide into pairs, create your own dialogue based on the ideas from your tourism projects, and present it to the class to develop speaking skills.

Travel agent – пропонує подорож;

Customer – задає питання, обирає варіант.

Приклад діалогу:

Agent: Good morning! We're happy to see you at our travel agency "Kaleidoscop". Where would you like to go?

Customer: Good morning! I'm happy to be here. I would like to visit Italy. I've heard it's very beautiful in September.

Agent: Great choice! We have a 5-day train tour. It includes hotels and excursions.

Customer: How much does it cost?

Agent: Around €500 per person.

Customer: Sounds good. I'll take it! Tell me about details.

Після ознайомлення учні діляться на пари та створюють свої власні діалоги й презентують їх перед класом.

Орієнтовна презентація проєкту 30 хвилин.

Очікуваний результат: розвиток навиків говоріння.

Вправа 8. Role play "Problem solving while travelling"

Рівень: B1

Мета: розвиток навичків вирішення проблем під-час подорожей англійською мовою.

Матеріали: картки з підготованими проблемними ситуаціями (5 карток).

Інструкція для учнів:

Choose one problem situation card, team up in pairs, and create an extended dialogue in English, using the provided vocabulary to effectively resolve the issue. Act out your dialogue for the class, demonstrating skills in adaptation and communication during difficult situations.

Картка 1

Situation: you need to ask where the information desk is and ask which platform the train departs from.

At the train station:

Customer: Excuse me, where is the help desk at the train station?

Train worker: They're over there, on the left.

Customer: Thank you.

Customer: (at the help desk) which platform does the next train to Dublin leave?

Train worker: 10.10 am train or 12.30 pm train”

Customer: 12.30 pm.

Train worker: 12.30 pm train leaving from platform 4.

Customer: Thanks, bye.

Картка 2.

Situation: you have lost your documents at the airport before boarding the plane and your task is to ask airport staff for help.

At the airport.

Customer: Excuse me, I need help. I have lost my passport. My plane takes off in three hours. What should I do?

Airport staff: When was the last time you saw your passport?

Customer: When I was at the check-in-desk, then I don't remember. I checked my bag. It isn't there.

Airport staff: Don't worry. We will try to solve your problem. Where else did you go?

Customer: I was at the rest room.

Airport staff: Let's ask at the Lost and Found office and look at webcams at the security office.

Customer: Thanks. How long will it be? My flight is in three hours.

Airport staff: Usually it takes 20-45 minutes. We'll try to hurry up and after solving the problem we announce it through the airport system.

Customer: Thank you for help.

Картка 3

Situation: you missed your bus in another city, what are your actions?

Create a backup plan using the following phrases:

- ask at the help desk when is the next bus, at which platform, how much it is.
- where is the nearest motel in case if the bus is next day.

- where is a rest room and a café.

Картка 4

Situation: you are lost in an unfamiliar city in another country. You need to ask locals how to get to your hotel by public transport and find out where the train station is.

Create a dialogue with a local resident using the following phrases:

- Excuse me, can I ask for help?
- I've lost, could you help me?
- Tell me, how can I get to the train station? Which bus can I get on and where do I need to get off?
- Where is the nearest good hotel?

Картка 5

Situation: you require medical assistance abroad. You need to describe your symptoms and create a dialogue with a doctor, describing what is hurting you.

Also describe what should be in your first-aid kit while travelling.

Symptoms: headache, earache, toothache, stomachache, pain in the back, a swollen ankle, a pulled muscle.

A first-aid-kit: aspirin, plaster, antiseptic cream.

Очікуваний результат: розвинути мовленнєві навички та вміння адаптуватися в чужому середовищі.

Вправа 9. “Our Travel Project” (Top 20 places to visit in the USA)

Рівень: B1

Мета: представити результати групової роботи.

Матеріали: ноутбук чи планшет.

Інструкція для учнів:

Each group must develop and present their tourism project using PowerPoint or Canva. Create a list of 20 interesting places in the USA, include their photos, and explain in English why you chose them and what is interesting there. Following your report, other groups will ask questions about the project in English and evaluate it based on the provided criteria (creativity, content, teamwork, language).

Критерії оцінювання:

Креативність та зміст від 1 до 5

Використання англійської мови від 1 до 5

Командна робота від 1 до 5

Візуальна подача від 1 до 5

Очікуваний результат: розвинути навички говоріння, вміння виступати перед іншими, вивчення нової лексики.

Вправа 10 “Public transport in different cities and countries”

Рівень: B1

Мета: вивчення нової лексики, навчитися обговорювати проблеми міста.

Матеріали: інтернет, комп'ютер.

Інструкція для учнів:

1. Analyze and Discuss: Examine different types of public transport (underground, rickshaw, trams, bikes, etc.). Discuss where these types are used, along with their advantages and disadvantages.

2. Propose Solutions: Discuss how public transport in your hometown could be improved and what specific steps could be taken to implement these changes in real life.

Очікуваний результат: розвинути навички говоріння, критичного мислення та вивчення нової лексики.

Вправа 11 Speed Speacking (швидкісне говоріння)

Рівень: B1

Мета: розвинути навички говоріння.

Матеріали: фото та картинки.

Інструкція для вчителя:

Вчитель пояснює учням, що вони повинні описати, що бачать на картинках/фото протягом однієї хвилини без зупинки. Почати потрібно після того як задзвонить таймер.

Після виконання завдання вчитель оцінює використану лексику, граматичні одиниці, які були використані та робить аналіз помилок.

Інструкція для учнів:

Receive a photo or picture and be ready to describe what you see for one minute without stopping after the timer signals. Your goal is to use diverse vocabulary and grammar structures to develop spontaneous speaking skills.

Очікуваний результат: розвиток спонтанного мовлення.

Вправа 12 Video Project (Travel Vlog)

Рівень: B1

Мета: навчитися створювати відеоконтент англійською мовою, розвинути навички говоріння.

Матеріали: телефон чи комп'ютер, веб камера.

Інструкція для учнів:

1. Imagine you are going to become a travel blogger launching your own program for Ukrainian television, creating English-language content for people outside our country to tell them about the interesting places and traditions of our region.

2. Therefore, you must create a video for your YouTube channel in English about a place you have already visited in Ukraine. Your speech must include the following details: exactly where this place is, what can be seen there, what is nearby, and how to get there. Make sure to take notes before you record, and the recording must be a minimum of 1–2 minutes long.

Очікуваний результат: практичне використання мови.

Вправа 13. Quiz “Guess the country and famous places”/

Рівень: B1

Мета: вивчення нового матеріалу та лексики.

Матеріали: комп'ютер, фото.

Інструкція для вчителя:

Вчитель ділить клас на дві групи. Та група, яка назбирає найбільше найбільше балів буде переможцем.

Інструкція для учнів:

Divide into two teams and carefully listen to or read the description of a country or famous place. Your task is to name the correct answer as quickly as possible, as the winning team will be the one that collects the highest score.

1. This country is famous for ancient ruins and pharaohs.
2. It's a county famous for tea at lunchtime and red buses.
3. This country is famous for tango, football and blossoms.
4. This country is famous for kangaroos and Sydney Opera House.
5. This country is famous for a kiwi bird and the tribe Maori.
6. A tall iron tower in the city center of capital city in France.
7. A huge statue of woman which means Liberty.
8. An amazing natural place in the USA formed by the Colorado River.
9. A beautiful marble palace in India.
10. The highest statue of Jesus Christ is in...

Очікуваний результат: здобуття нових знань англійською мовою.

Вправа 14. Speaking English countries (Project)

Рівень: B1

Мета: вивчення нового матеріалу та лексики, розвиток комунікативних навиків.

Матеріали: ватман, комп'ютер.

- де ця країна знаходиться;
- столиця та найбільші міста;
- цікаві місця для відвідування, а також, як туди добратися і що можливо побачити, кафе та ресторани і де можливо зупитися на ночівлю;
- цікаві факти про країну.

Інструкція для учнів:

Form mini-groups, choose one English-speaking country, and create an extended travel brochure or presentation containing information about its location, capital, interesting places, transport, dining, and accommodation options, along with interesting facts. Present your material to the class to demonstrate your vocabulary knowledge and improve public speaking skills.

Очікуваний результат: вивчення нової лексики, вдосконалення вмінь виступати перед іншими та говорити англійською мовою.

Вправа 15. “Reflection Time”

Рівень: B1

Мета: підсумок, самооцінювання.

Матеріали: зошити, папір, ручка.

Інструкція для учнів:

Complete the following sentences

I’ve learned that travelling...

The best part of our projects was...

I’d like to visit... because...

Working in a team was...

Дану вправу можна зробити письмово або усно у колі.

Очікуваний результат: учні повинні навчитися аналізувати власну роботу та результат.

Вправа 16. Project: National food guidebook

Рівень: B1

Мета: вивчити нову лексику та здобути нові знання про їжу інших країн.

Матеріали: фото страв.

Інструкція для учнів:

1. Select a country whose cuisine you will describe.
2. Find out about its traditional dishes and drinks.
3. Develop a brochure or presentation about them, including the following information: name, ingredients, cooking method, interesting facts, and add photos of the dishes.
4. Deliver your presentation to the class.

Очікуваний результат: розвиток навиків аналізу інформації.

Вправа 17. Project “Strange food around the world”

Рівень: B1

Мета: вивчити нову лексику та здобути нові знання про їжу інших країн.

Матеріали: фото страв, презентація.

Інструкція для учнів:

1. Find out about unusual dishes and food in different countries around the world.
2. Develop a brochure or presentation about them, including the following information: dish names, ingredients, cooking method, where these dishes are eaten, and add a photo of the dish itself. Also, find out why this food is considered exotic and how much it costs.
3. Deliver your presentation or brochure to the class.

Очікуваний результат: розвиток навиків аналізу інформації та вміння виступати.

Вправа 18. Project “Healthy food”

Рівень: B1

Мета: вивчення нової лексики.

Інструменти: фото продуктів, картинка “food pyramid”.

- What is healthy and unhealthy food?
- What should people eat when they have different health problems?

Інструкція для учнів:

Team up in mini-groups to discuss what healthy and unhealthy food is, as well as what products people should eat when they have different health problems. Based on your discussion, create and present your own food pyramid to the class.

Очікувальний результат: розширення лексики, вдосконалення навиків говоріння.

Вправа 19. Project “Ukrainian cuisine “

Рівень: B1

Мета: вивчення нової лексики та розвиток навиків говоріння.

Інструменти: фото українських страв, презентації по даній темі.

Інструкція для учнів:

Create a poster about Ukrainian cuisine for foreigners, describing traditional dishes, ingredients, and cooking methods. Also, imagine you have opened a Hutsul-style national restaurant, create a menu for it, and present it to the class.

Очікуваний результат: розширення тематичної лексики.

Вправа 20. Project Work “Healthy eating”/ Проєктна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток навиків комунікації та аналізу інформації

Матеріали: презентації, постери.

Інструкція для учнів:

1. Research and analyze how nutrition affects the body, the ability to work/study, mood, and emotional state.
2. Create a presentation with the facts found and the results of your research.
3. Present your work to the class.

Очікуваний результат: розвиток критичного мислення та навиків говоріння.

Вправа 21. Project Work “Healthy diet”/ Проєктна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток аргументації, повторення граматичних структур.

Матеріали: презентації, постери.

Інструкція для учнів:

1. Imagine you have become a consulting dietitian and patients come to you for advice. You need to create advice for people on proper nutrition, using modal verbs: *should/shouldn't, have to / don't have to*.
2. Create a presentation or a brochure/poster with your advice.
3. Present the results of your work to the class.

Очікуваний результат: розвиток комунікативних навичок, повторення граматичних структур.

Вправа 22. Project Work “Vitamins and minerals”/ Проєктна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток аргументації, вміння аналізувати інформацію.

Матеріали: презентації, постери.

Інструкція для учнів:

1. Research the content of vitamins and minerals in various foods and create a presentation with photos of those products and their nutrient content.
2. Tell your classmates about the influence of these products on the human body.

Очікуваний результат: розвиток вміння аналізувати інформацію та презентувати її перед класом.

Вправа 23. Project Work “Open Your Own Restaurant” Проектна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток комунікативних навиків.

Матеріали: презентації, постери.

Інструкція для учнів:

1. Create your own restaurant project.
2. Come up with the name of the restaurant.
3. Create a menu (3 dishes, 2 drinks, 1 dessert).
4. Choose the style of the restaurant (Italian / Japanese / Ukrainian / Vegan / Fast food).
5. Draw or create a poster or presentation with the logo and menu.
6. Role-play a short scene of ordering food in your restaurant.

Очікуваний результат: розвиток творчого мислення та вміння презентувати власну роботу, розвиток комунікативних навиків.

Вправа 24. Project Work “Your Own Restaurant review” Проектна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток комунікативних навиків, вміння оцінювати заклади харчування.

Матеріали: телефон.

Інструкція для учнів:

1. Create a video lasting 1–2 minutes about your own restaurant.

2. The content must include the following information: the name and type of the restaurant (*pizzeria, fast food restaurant, etc.*), the dishes served, a description of the staff (*polite, friendly, etc.*), the atmosphere, and the style of the restaurant.

3. Present the video to your classmates.

Очікуваний результат: розвиток усного мовлення.

Вправа 25. Project Work “Street food around the world”/ Проектна робота

Рівень: B1

Мета: розвиток вміння аналізувати інформацію та відпрацювання навичок говоріння.

Матеріали: презентації, постери.

Інструкція для учнів:

1. Divide into mini-groups of 3–4 students and choose 3–4 countries you will create a project about.

2. Each student selects a country and prepares a poster/presentation describing the Street Food in that country.

3. Present your work to the class.

Очікуваний результат: розвиток навички говоріння та вміння аналізувати інформацію.

Запропоновані нами вправи на теми «Подорожі та види транспорту» та «Їжа і ресторани» є прикладом як можна поєднати мовний та культурний компонент навчання. Використання вправ по проєктній методиці значно покращує результати на уроках, допомагає покращити навички говоріння, слухання, письма та аудіювання. Також вони спрямовані на розширення світогляду учнів та формування ключових навичок таких, як роботи в команді, планування, презентації результатів і самооцінювання.

2.3. Особливості оцінювання завдань учнів на основі проєктної методики

Оцінювання навчального процесу та його результатів є необхідним етапом педагогічної діяльності. Воно дає змогу визначити рівень знань, умінь і

навичок учнів. Оцінювання дозволяє не лише фіксувати досягнення школярів, а й виявляти труднощі, що виникають у процесі навчання. Результати оцінювання слугують підґрунтям для подальшого вдосконалення освітнього процесу та індивідуалізації навчання [43,с. 111-112].

Під час оцінювання роботи учнів важливо враховувати не лише кінцевий результат, але й процес підготовки проєкту. Особливу увагу слід приділяти повноті розробки, якості виконаних завдань, творчому підходу та рівню самостійності учнів . Лише комплексне оцінювання дозволяє об'єктивно визначити рівень сформованості навчальних компетентностей [56, с. 136-138].

У системі оцінювання результатів навчання виділяють чотири рівні: початковий, середній, достатній та високий. Початковий рівень характеризується обмеженим розумінням теми; учень має суттєві труднощі у виконанні завдань, потребує постійної допомоги вчителя, а його мовні навички не відповідають віковим вимогам.

Середній рівень передбачає володіння базовими знаннями з теми; учень може виконувати завдання з певними труднощами, але демонструє прагнення до самостійної роботи; мовні навички потребують подальшого вдосконалення. Достатній рівень означає, що учень має сформовані знання, здатний працювати самостійно, грамотно висловлює думки, однак потребує подальшого розвитку мовної компетенції. Високий рівень свідчить про глибоке розуміння теми, здатність до творчого підходу, аналітичного мислення та вільного володіння мовними засобами [50].

Критерії оцінювання роботи учнів мають бути адаптовані до конкретного проєкту, його змісту, мети та вікових особливостей школярів. Розглянемо детальніше основні напрями оцінювання результатів навчальної діяльності.

Знання та розуміння матеріалу. Важливо визначити, наскільки учні засвоїли теоретичний матеріал. Та чи можуть пояснити ключові поняття теми власними словами. Крім того, доцільно оцінювати, як школярі застосовують здобуті знання у практичних або життєвих ситуаціях . Такий підхід забезпечує

глибше усвідомлення матеріалу та формує компетентність у використанні мови [10, с. 103].

Обсяг і зміст роботи. Проєкт має бути ретельно опрацьованим, логічно структурованим і достатньо розкривати заявлену тему. Подані матеріали повинні містити фактичну, аналітичну та ілюстративну інформацію. Це в свою чергу свідчить про самостійність мислення учня. Важливо, щоб виклад матеріалу був послідовним, аргументованим і науково обґрунтованим.

Презентація проєкту. Особливу увагу необхідно приділяти оформленню проєктів — презентацій, буклетів, плакатів тощо. Якість візуального оформлення, чітка структура та логічна побудова впливають на загальне враження від роботи. Добре підготовлена презентація підвищує рівень сприйняття інформації та демонструє комунікативні вміння учнів [23, с. 3].

Креативність і творчий підхід. Оцінювання творчості учня є важливим елементом навчального процесу. Оригінальні ідеї, нестандартне бачення проблеми та вміння презентувати власні напрацювання свідчать про високий рівень розвитку мислення. Творчий підхід сприяє формуванню критичного мислення, ініціативності й самостійності у прийнятті рішень [59, с. 349-350].

Робота в команді. Ефективність групової роботи залежить від здатності учнів співпрацювати, розподіляти ролі та брати відповідальність за власний внесок у спільну справу. Важливо, щоб усі члени команди брали участь у підготовці й захисті проєкту. Оцінюється також уміння розв'язувати конфліктні ситуації та підтримувати позитивний психологічний клімат у групі.

Мовленнєві навички. Оцінюючи проєкт, учитель має звертати увагу на якість мовлення: вимову, граматику, лексику та структуру висловлювання. Важливо визначити, наскільки учень здатен ефективно комунікувати англійською мовою під час виступу, чи впевнено він презентує результати роботи. Високий рівень мовленнєвих умінь свідчить про успішне застосування навчального матеріалу на практиці.

Рефлексія. Рефлексія є важливим етапом завершення проєктної діяльності, адже дозволяє учням усвідомити власні досягнення й труднощі.

Учитель має допомогти школярам навчитися аналізувати власні помилки й використовувати цей досвід для подальшого самовдосконалення. Такий підхід формує відповідальність за результати навчання та сприяє розвитку навичок самооцінювання.

Одним із ефективних інструментів є взаємооцінка, коли учні аналізують роботу своїх однокласників і виставляють бали відповідно до визначених критеріїв. Це розвиває вміння критично оцінювати, аргументувати власну думку й приймати конструктивну критику. Шкала оцінювання може бути від 1 до 10, де 1 означає мінімальну участь у проєкті, а 10 — найвищий рівень активності та якісне виконання завдань [39, с. 5-7].

Серед інструментів оцінювання доцільно використовувати нотатки, таблиці, журнали спостережень, інтерв'ю та анкети. Такі засоби допомагають учителеві об'єктивно аналізувати діяльність учнів і робити обґрунтовані висновки. Вони також сприяють розвитку навичок самоконтролю та саморефлексії в учнів.

У кінцевому підсумку оцінюється не лише результат роботи, але й відповідність поставленим цілям, якість процесу, рівень творчості, оригінальність і презентаційні навички. Важливим індикатором ефективності навчання є проведення анкетування або опитування до та після проєкту, що дозволяє простежити динаміку розвитку знань і компетенцій [52, с. 338].

Проектна методика є комплексною формою навчання, що дає можливість оцінити не лише мовні знання, а й комплекс головних компетентностей. Ефективність та якість проєкту обумовлюються комплексом чинників впливу, які систематизовані відповідно до наведених нижче семи критеріїв.

1. Обґрунтування й постановка мети, планування шляхів її досягнення

Даний принцип демонструє стратегічне мислення учня. Продуктивний проєкт завжди варто починати з всебічної аргументації, а саме з доведення актуальності та доцільності обраної теми у контексті англomовного середовища. Формування мети вимагає бути чіткою та конкретною. Подальший етап—

планування шляхів її реалізації, що охоплює етапи виконання, логічну послідовність дій, що в свою чергу підтверджує організаційні навички та спроможність до прогнозування.

2. Повнота використаної інформації, розмаїтість джерел

Даний критерій дає оцінку інформаційної грамотності та дослідницької культури учнів. Вимогою є не лише збір інформації, а й деталізація для повноцінного розкриття теми проєкту. Варто також зазначити, що ключовим є різноманітність літератури та джерел, які мають містити в собі достовірні англомовні ресурси. Саме це гарантує об'єктивність інформації та активізує поглиблене вивчення соціокультурних знань.

3. Творчий і аналітичний підхід до роботи

Даний підхід є найбільш важливим критерій для оцінки інтелектуального рівня проєкту. Аналітичний підхід розкривається у здатності учнів до критичної оцінки зібраної інформації, її систематизації, порівняння та узагальнення для формулювання самостійних, унікальних висновків. Творчий підхід має два варіанти реалізації, а саме: інноваційність обраної теми, нестандартності методів дослідження, і в креативна форма представлення кінцевого результату (наприклад, інтерактивний ресурс, англомовний подкаст).

4. Відповідність до вимог оформлення письмової частини роботи

У цьому аспекті критерієм є академічна доброчесності та професійна дисципліна. Проводиться оцінювання структурної цілісності, дотримання стандартів цитування та оформлення списку літератури. Також відводиться окрема увага мовному оформленню англійською, а саме: граматичний, лексичний та орфографічний аспект, що підтверджує якість набутих знань.

5. Аналіз процесу й результату роботи

Даний підхід спрямований на рефлексивному аспекті. На цьому етапі учні мають пред'явити вміння до критичного аналізу власного навчального процесу, а саме: дотримання часових умов, оцінити виявлені труднощі та шляхи їх подолання. Аналіз результату передбачає співвідношення досягнутого

результату з поставленою на початку метою та формулювання обґрунтованих висновків про успішність проєкту.

6. Особиста зацікавленість учня, його захоплення роботою

Цей мотиваційний критерій пов'язаний з повнотою занурення в тему. Індивідуальна зацікавленість проявляється у виборі теми, що виходить за межі обов'язкової програми, у високому рівні деталізації, вкладеній у реалізацію. Дійсне захоплення проєктом нерідко призводить до високої якості мовного наповнення, оскільки здобувачі освіти засвоюють складну термінологію та структури свідомо та ефективно.

7. Якість проведення презентації

Презентація готового проєкту є фінальною перевіркою практичної комунікативної компетентності та навичок відкритого мовлення англійською мовою. Варто, зазначити що, оцінюється мовна правильність (граматика, вимова, інтонація), свобода та виразність усного мовлення, структурованість виступу, ефективність наочних матеріалів та можливість впевнено відповідати на запитання аудиторії та вести дискусію [13].

Самооцінювання учнів також має важливе значення, оскільки сприяє формуванню критичного мислення й відповідальності. Для цього доцільно використовувати анкети із запитаннями, які допомагають визначити власний внесок у роботу, рівень співпраці та досягнення навчальних цілей. Приклади запитань: «Як я оцінюю свою роботу?», «Який мій внесок у проєкт?», «Чи правильно я використовую англійську мову?».

З метою зручного самоаналізу можна застосувати метод «світлофора», де зелений колір означає повне розуміння, жовтий — часткове, а червоний — труднощі у сприйнятті матеріалу. Такий підхід дозволяє швидко оцінити власний рівень і визначити напрями для вдосконалення.

Також під час аналізу роботи групи ми пропонуємо роздати аркуші із запитаннями для самооцінювання, де учні мають вибрати найкращу відповідь для них, або вписати свої варіанти відповідей під таблицею 2.

Таблиця 2.

Анкета самооцінювання

	Завжди	Інколи	Ніколи
Я добре співпрацюю з іншими учасниками групи			
Я намагаюся якісно виконати поставлені переді мною завдання			
Я завжди беру участь в обговоренні того, як виконати завдання			
Я намагаюся створити нові ідеї та творчо виконати завдання			
Моє відношення до інших є дружнім та привітним			
Я легко домовляюся про свою роль у проєкті			
Я беру відповідальність за свою частину роботи			
Мені легко працювати в команді\групі			
Мені складно працювати в команді\групі			
Мені подобається виконувати завдання самостійно			
Я з легкістю йду на контакт з іншими в класі			

Додатково для перевірки знань можна використовувати сучасні електронні ресурси, зокрема Kahoot, Google Forms, Naurok або Quizizz. Ці платформи дають можливість створювати інтерактивні тести, збирати результати та аналізувати їх у зручній формі. Використання цифрових

інструментів підвищує мотивацію учнів і робить процес оцінювання прозорішим [68, с. 2].

Задля того аби процес оцінювання став продуктивним інструментом мотивації до навчання, необхідне наступне: узгодити різні форми оцінювання, комбінувати формувальне і підсумкове оцінювання; сформувати сприятливе навчальне середовище та подати таку атмосферу, в якій учні відчують себе впевнено та вільно; створити якісний зворотний зв'язок, а також здійснити облік індивідуальних особливостей учнів, підбирати такі форми і методи оцінювання, які відповідають потребам кожного учня [17].

Отже, ми дійшли до висновку, що оцінювання ефективності проєктної методики є комплексним процесом, який поєднує аналіз знань, умінь, навичок і розвитку особистості учня. Його результативність залежить від системності, об'єктивності та взаємодії між учителем і учнями. Головне — спрямовувати оцінювання не лише на фіксацію результатів, а й на подальший розвиток компетентностей, що забезпечує успіх навчального процесу.

Висновки до розділу 2

В умовах сучасного освітнього середовища, коли учні мають широкий доступ до цифрових технологій та необмежений доступ до оригінальних джерел інформації в Інтернеті, від відео з носіями мови до наукових платформ, проєктна методика виступає як найбільш ефективний і корисний інструмент для забезпечення якісного та гнучкого навчання англійської мови. Ця методика дає змогу вчителю створювати пізнавальні уроки, що відповідають різним рівням знань і вмінь, але вимагає чіткої стратегічної основи, яка починається з визначення теми та детального планування дій. Різноманіття проєктної діяльності, що охоплює вісім основних типів, а саме: з інформаційними, творчими, дослідницькими, ігровими, соціальними, особистими, практичними та проєктами, орієнтованими на дію, забезпечує всебічний розвиток старшокласників. Проєктна робота не лише покращує рівень володіння мовою, а й формує внутрішню мотивацію учнів завдяки практичній спрямованості

завдань, пов'язаних із реальним життям. Вона надає учням важливу автономію у виборі тем і плануванні роботи, стимулює творче самовираження та вдосконалює навички командної взаємодії, що позитивно впливає на самооцінку та готує учнів до подальшої комунікації іноземною мовою. Оцінювання проєктної роботи є комплексним і багатограним процесом, що охоплює не лише кінцевий результат, а й цілий процес виконання завдання. Основні критерії оцінки включають: якість стратегічної основи, повноту змісту, академічну свідомість, особистісну зацікавленість та, комунікативну компетентність під час фінальної презентації англійською мовою. Для забезпечення об'єктивності результати навчання диференціюються за чотирма рівнями, а проведення попереднього та фінального анкетування чи опитування є критично важливим для простеження реальної динаміки розвитку знань і компетенцій учнів.

Отже, ми можемо зробити висновок, що оцінювання ефективності проєктної методики — це системний процес, який поєднує аналіз академічних знань, практичних умінь та особистісного розвитку, а його ключовим завданням є спрямування уваги не лише на фіксацію досягнутих результатів, а й на забезпечення подальшого, безперервного розвитку компетентностей, перетворюючи звичайний урок на активний та творчий навчальний процес.

РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗРОБЛЕНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ

3.1. Зміст та організація експериментального дослідження

Перевірка методики навчання є важливою складовою навчального процесу, оскільки вона дає змогу оцінити рівень підготовки учнів, ефективність освітніх методів і засобів викладання, а також результати, досягнуті як зі сторони учнів, так і вчителів. Це допомагає зрозуміти переваги та недоліки навчального процесу і вчасно внести потрібні корективи. Таким чином, експериментальна перевірка є не лише завершальним етапом упровадження методики, а й важливою умовою її вдосконалення.

Перш за все, ми розглянемо ключові аспекти перевірки ефективності методики. До них належить оцінка результатів, що дозволяє визначити, наскільки обрана методика сприяє досягненню навчальних цілей, засвоєнню матеріалу, розвитку компетентностей та мовленнєвих навичок учнів. Крім того, така оцінка допомагає встановити рівень сформованості вмінь застосовувати отримані знання на практиці. Важливо, щоб ці результати були об'єктивними для всієї перевірки [41, с. 7].

Другим аспектом є мотивація школярів. Слід дослідити, наскільки методика сприяє формуванню внутрішньої мотивації до навчання, стимулює пізнавальну активність і творчість. Учні, які беруть участь у проєктній діяльності, зазвичай виявляють більше зацікавлення у предметі, адже навчання відбувається у формі дослідження або творчої роботи. Це сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних умінь і співпраці

Третій аспект — корегування освітнього процесу. Аналіз проміжних результатів дозволяє педагогові усвідомити, які методи і засоби навчання виявилися найбільш ефективними, а які потребують вдосконалення. Завдяки цьому відбувається адаптація навчальних матеріалів і завдань до рівня знань, потреб та інтересів учнів, що є невід'ємною частиною гнучкої проєктної методики.

Не менш важливою є адаптація методики до сучасних вимог освіти. Освітній процес постійно змінюється, реагуючи на розвиток технологій, нові освітні стандарти та суспільні потреби. Відповідно, вчитель має модернізувати методику, залучати цифрові інструменти, створювати інтерактивне середовище, де учні можуть застосовувати свої навички на практиці. Актуальність методики визначається саме її здатністю відповідати викликам сучасної школи [42, с. 192].

Варто звернути увагу, що успішність діяльності проєктної методики та ефективність досягнення мети напряду залежать від змістовно розробленої системи мотивації учнів. В умовах навчального процесу мотивація виступає не додатковим чинником, а стратегічно ключовим. Саме це визначає ступінь активності, зацікавленості та ініціативності, а як результат, рівень кінцевого проєкту.

Доведено, що якісна та успішна робота команди або індивідуального учасника проєкту вимагає формування комплексної програми мотивації, яка в свою чергу включає в себе не тільки розроблення системи ви нагород та відзнаки, а й використання ряду стимулюючих заходів, виконаних упродовж визначеного проміжку часу. Для того, щоб надати дієвості системі управління учасниками проєктної діяльності потрібна ефективна мотиваційна модель. Вона має враховувати складний характер людської поведінки, що містить в собі внутрішні та зовнішні стимули.

До факторів, що стимулюють учнів до прояву ініціативності, активності та якісної реалізації мети, відносять не тільки матеріальні стимули (грамоти, відзнаки, подяки), але й ряд критично важливих нематеріальних аспектів, які є невід'ємною частиною самої проєктної діяльності:

1. Різноманітність змістовної роботи. Проєктна методика в своїй основі містить варіативність завдань, уникаючи рутинності та стимулюючи пізнавальну активність, що є сильним внутрішнім мотиватором.

2. Можливість особистісного зростання. Участь у проєкті дає місце для набуття нових знань і вмінь, що пов'язана з потребою в самовдосконаленні та досягненні.

3. Почуття задоволення від досягнутих результатів. Успішне завершення проєкту, що має реальну цінність або застосування, забезпечує відчуття компетентності та самореалізації.

4. Підвищення рівня відповідальності та автономії. Надання учасникам проєкту можливості самостійно приймати рішення та брати на себе відповідальність за деякі етапи (що насамперед притаманне проєктній роботі) значно підвищує внутрішню залученість.

Отже, можемо зробити висновок, що якісна мотиваційна складова є ключовою передумовою не лише для забезпечення високої продуктивності, а й для формування в учнів навичок самоорганізації, критичного мислення та креативності, що є кінцевою метою застосування проєктної методики [45].

Якість освіти безпосередньо впливає не лише на знання учнів, але й на їхню здатність застосовувати ці знання в реальних ситуаціях. Вона визначає готовність молоді до подальшого навчання, саморозвитку й участі в суспільному житті. Таким чином, підвищення якості освітнього процесу через використання проєктної методики має стратегічне значення для формування конкурентоспроможного покоління [15].

Метою нашого експериментального дослідження є перевірка ефективності проєктної методики навчання англійської мови у школі, її доцільності, впливу на розвиток комунікативних умінь, співпраці школярів і загального рівня мовної компетентності. Наше дослідження передбачає не лише аналіз результатів навчання, а й виявлення змін у мотивації, ставленні до предмета та вмінні працювати в команді [61, с. 53-58].

Основні завдання нашого експерименту включають:

- визначення початкового рівня знань і мовленнєвих умінь учнів;
- упровадження проєктів як засобу підвищення комунікативної компетентності;

- спостереження за динамікою розвитку навичок;
- аналіз отриманих результатів і їх порівняння з контрольними даними;
- оцінювання загальної ефективності методики.

Для реалізації нашого експерименту було складено детальний план, визначено матеріали, критерії оцінювання й етапи роботи. Наш експеримент складався з трьох основних етапів: діагностичного, формувального та контрольного. На діагностичному етапі ми визначали рівень початкових знань, мотивації до вивчення англійської мови, уміння працювати індивідуально та в групі. Ми використовувалися анкетування, тестування, а також спостерігали за навчальною діяльністю. Отримані результати дали нам змогу встановити вихідні показники знань учнів, що стало базою для подальшої перевірки ефективності методики.

На формувальному етапі ми проводили безпосередню реалізацію проєктної діяльності на уроках англійської мови. Учні виконували індивідуальні, парні та групові проєкти з тем «Travelling and Means of Transport» та «Food and Restaurants тощо. Під час виконання завдань учні розвивали навички пошуку, аналізу інформації, усного та письмового мовлення. Результати представлялися у вигляді плакатів, презентацій, буклетів і творчих виступів. У процесі нашої роботи простежувалася динаміка зростання мотивації, комунікативних і соціальних навичок.

Контрольний етап мав на меті перевірити рівень ефективності впровадженої методики. Ми здійснювали тестування, письмові контрольні роботи, диктанти, а також порівнювали результати експериментальних і контрольних груп. У більшості випадків учні, які працювали за проєктною методикою, показали вищі результати, виявили більшу самостійність і впевненість у використанні англійської мови [62, с. 166].

Наші результати експерименту засвідчили, що застосування методу проєктів сприяє покращенню рівня знань, розвитку творчості, умінь співпраці та самостійності. Учні стали активнішими учасниками навчального процесу, вміють ефективно презентувати власні ідеї англійською мовою, а їхня

успішність у навчанні зростає. Це свідчить про практичну ефективність запропонованої методики.

Емпіричні дослідження безсумнівно показали практичну ефективність застосування методу проєктів, аргументувавши його потужний вплив на комплексну модернізацію навчання. Наші результати конкретно пов'язані з підвищенням рівня знань школярів, активним розвитком їхньої творчості та критичного мислення. А також сильним прогресом у навичках співпраці та академічної автономності. А саме, учні перетворилися в активних суб'єктів навчання, які демонструють високу компетентність у ефективній презентації власних ідей англійською мовою. Це в свою чергу призвело до збільшення загальної успішності та комунікативної впевненості.

Ця підтверджена нами ефективність створює міцну основу для подальшої систематизації та імплементації проєктних завдань, які мають бути диференційовані за форматом, відповідно до вікових груп та навчальних цілей. Серед найбільш дієвих та варіативних завдань, що стимулюють мовленнєву активність та міжпредметні зв'язки, вирізняються: проєктні роботи зі створення фізичних навчальних матеріалів, результатом якого є створення яскравих пам'яток із порадами щодо ефективної роботи над мовою. Це розвиває саморегуляцію навчальної діяльності; дослідницька діяльність з обробки первинних даних, що включає анкетування та інтерв'ю.

Кінцевий продукт оформлюється у вигляді наочних постерів або аналітичних таблиць з обґрунтованими висновками (*survey, quiz*); створення аудіовізуального контенту, зокрема аудіоекскурсії по місту, яка вимагає від учнів розробки сценарію, аудіозапису та подальшого прослуховування матеріалу, вдосконалюючи навички писемного мовлення, вимови та аудіювання. Персоналізовані проєкти, орієнтовані на особистість та оточення, де створюються творчі та маркетингові проєкти у вигляді рекламних постерів, які можуть стосуватися планування тематичної вечірки чи реклами гуртків, що розвиває креативність та навички переконуючого мовлення; і, нарешті,

тематичні проєктні роботи, пов'язані з побутовими темами, наприклад, «Їжа та продукти», що демонструють високу практичну орієнтованість.

Таким чином, наші результати експерименту підтвердили, що метод проєктів є дієвим каталізатором для комплексного розвитку ключових компетентностей учнів. Запропонована методика створює оптимальні умови для трансформації пасивного засвоєння знань у активну творчу й комунікативну діяльність, забезпечуючи високу успішність і практичне застосування англійської мови.

3.2. Аналіз результатів впровадження проєктної методики у навчальному процесі

Аналіз наших результатів є ключовим етапом педагогічного дослідження, оскільки лише після нього ми можемо зробити обґрунтовані висновки та спланувати подальші дії. Це дозволяє визначити, які саме методи, завдання, вправи та проєкти були ефективними, а які потребують удосконалення.

Таким чином, наш аналіз допомагає підвищенню якості навчального процесу та розвитку професійної майстерності педагога. Згідно з дослідженнями науковців різних країн, проєктна методика позитивно впливає на освітній процес у ключовому напрямі: пізнавальні результати. Учні демонструють глибше розуміння навчального матеріалу, краще запам'ятовують інформацію та виявляють можливість використовувати знання у нових ситуаціях. Крім того, учні вчаться критично мислити, аналізувати інформацію та узагальнювати здобуті знання у практичних контекстах.

Для аналізу ефективності впровадження проєктної методики необхідно здійснювати систематичне спостереження за навчальним процесом. Важливо враховувати діяльність учителя, способи його взаємодії з учнями та рівень зацікавленості класу. Також необхідно аналізувати поведінку учнів: як вони виконують завдання, спілкуються між собою, взаємодіють із педагогом і наскільки активно беруть участь в обговореннях. Такі спостереження дають

нам змогу скласти цілісну картину навчального процесу та виявити напрями для вдосконалення.

У процесі збору інформації щодо впровадження проєктної методики ми систематично відмічали застосування проєктних технологій на уроках. Спостерігали за реакцією учнів, аналізували доступність навчального матеріалу та якість виконання завдань. Після цього ми узагальнювали отримані результати, проводили діагностику рівня засвоєння знань, оцінювали ефективність взаємодії між учителем і класом та визначали ступінь досягнення поставлених освітніх цілей.

Під час аналізу перебігу експерименту ми зіткнулися з низкою труднощів, серед яких різний початковий рівень підготовки учнів, обмеженість часу та недостатність матеріальних ресурсів для окремих видів проєктної діяльності. Також ми враховували різні навчальні можливості школярів, що вимагало від нас гнучкого підходу до оцінювання їхніх результатів та ретельного спостереження за індивідуальною динамікою.

У межах експерименту ми послідовно здійснювали всі необхідні види аналізу ефективності застосування проєктної методики. Спершу ми проводили мовленнєвий аналіз: організовували бесіди та дискусії з учнями за тематикою виконаних проєктів, що дозволяло оцінити їхню комунікативну компетентність, сформованість мовленнєвих умінь та здатність аргументувати власну позицію. Паралельно ми здійснювали наочний аналіз, використовуючи діагностичні таблиці та контрольні завдання для об'єктивного вимірювання рівня сформованості вмінь і навичок. Далі ми проводили практичний аналіз, який включав анкетування учнів, систематичне спостереження за виконанням завдань на уроці та фіксацію зауважень і пропозицій щодо вдосконалення навчального процесу.

Подальший етап включав педагогічний аналіз, у межах якого ми вивчали вплив проєктної методики на навчальні досягнення, простежували динаміку успішності та перевіряли відповідність отриманих результатів вимогам освітньої програми. Також ми проводили організаційний аналіз, де оцінювали

власну роль як керівника проєктної діяльності, рівень підготовленості учнів до самостійної роботи та якість створених ними проєктів.

Завершальним етапом став комплексний аналіз, у ході якого ми інтегрували результати всіх попередніх видів оцінювання. Це дозволило нам отримати цілісну картину впливу проєктної методики на когнітивні, комунікативні та соціальні результати старшокласників і визначити реальний рівень ефективності впровадженого підходу.

Наше проведене анкетування учнів контрольних і експериментальних груп показало суттєву різницю у результатах. Учні, які навчалися із використанням проєктної методики, продемонстрували вищий рівень мовленнєвих умінь, кращу комунікацію та більшу зацікавленість у навчанні. Вони активніше брали участь у діалогах, краще структурували висловлювання та мали змогу застосовувати здобуті знання у реальних ситуаціях. Це підвищило їхню самооцінку та сформувало стійку мотивацію до вивчення англійської мови.

Окрім того, виконання письмових завдань у межах проєктів сприяло розвитку навичок письма, творчого мислення та грамотності. Учні створювали тексти різних жанрів — статті, буклети, інструкції, рекламні тексти — що підвищило їхню мовну компетенцію. За результатами опитування, більшість учнів зазначили, що їм стало цікавіше працювати на уроках англійської мови.

Робота над спільними проєктами сприяла формуванню вміння працювати в команді, ділити ролі, домовлятися та досягати спільного результату. Це розвивало навички комунікації, відповідальності та взаємоповаги. Аналіз експерименту підтвердив, що використання проєктної методики досить підвищує ефективність навчання англійської мови, сприяє розвитку критичного мислення, креативності та пізнавальної активності.

Основною метою нашої експериментальної частини дослідження було з'ясувати, наскільки ефективним є використання проєктної методики під час навчання англійської мови учнів старших класів. У ході впровадження методу особлива увага нами приділялася розвитку комунікативних умінь, формуванню

навичок самостійної роботи, критичного мислення та творчого підходу до навчання.

Ми проводили експеримент в Тернопільському класичному ліцеї серед учнів 10 класів. Загальна кількість учасників становила 28 осіб. Під час проведення навчального процесу було впроваджено проєктна методика на уроках, під час яких були обговорення по темах (Travelling, Transport, Food, Restaurant), робота в групах, проведена робота в групах, створення презентацій та брошур.

Нами була забезпечена ефективна педагогічна взаємодія із учнями, успішно реалізований комплекс запланованих дидактичних вправ, а також проведено діагностування сформованих компетентностей. Більшість учнів засвоїли навчальний матеріал та змогли застосувати здобуті знання під час відтворення реальних ситуацій з життя (замовлення їжі в ресторані, купівля квитків, похід в туристичне агентство).

Отже, результати проведеного нами аналізу підтверджують, що застосування проєктної методики у навчанні іноземних мов є ефективним засобом підвищення рівня освіти. Вона створює позитивні умови для активної навчальної діяльності учнів, стимулює розвиток навичок XXI століття — критичного мислення, комунікації, роботи в команді та творчості. Попри певні труднощі в організації, зокрема потребу у додатковому часі, різний рівень залученості учнів і складність об'єктивного оцінювання результатів, метод проєктів залишається вагомим інструментом формування ключових компетентностей сучасного учня. Саме тому він посідає важливе місце у системі сучасного іншомовного навчання та забезпечує поєднання знань, практичних умінь і творчої самореалізації.

Для забезпечення об'єктивної та комплексної оцінки ефективності застосування проєктної методики у навчанні англійської мови ми використали інтегровану систему діагностичних інструментів. Ця система поєднує кількісні показники (таблиця оцінки знань за результатами післяекспериментального зрізу, результати тестування) з якісними (самооцінка та рефлексія учнів).

1. Розподіл старшокласників за рівнями володіння проєктною діяльністю (28 учнів)

Ця таблиця демонструє диференціацію учнів 10-го класу за трьома рівнями володіння ключовими компетенціями експерименту, що є основою для подальшого педагогічного та наочного аналізу.

Таблиця 3.

Оцінка знань учнів за результатами післяекспериментального зрізу

Показники	Високий	Середній	Низький
Мовна коректність (Граматика, лексика, вимова)	18%	50%	32%
Використання автентичних джерел (Інформаційна грамотність)	25%	45%	25%
Якість фінальної презентації (Комунікативна майстерність)	18%	57%	25%
Креативність та оригінальність ідей	22%	55%	30%
Оформлення та відповідність структурі (Академічна дисципліна)	15%	60%	23%
Загальний результат	19.6%	53.4%	27.0%

2. Анкета самооцінки та рефлексії учнів (Психологічний та Практичний аналіз)

Анкета застосовується для оцінки внутрішньої мотивації, рівня задоволеності процесом, ефективності співпраці та самостійності, що є ключовими показниками Психологічного та Практичного аналізу.

3. Шаблон фінального тестування

Це об'єктивний інструмент для фіксації засвоєння цільової лексики та граматичних структур у контексті теми проєкту (“Подорожі та Їжа”), що використовується для мовленнєвого та наочного аналізу.

Результати нашої комплексної діагностики свідчать, що проєктна методика є не просто ефективною технікою викладання, а цілісною стратегією, яка забезпечує синхронний розвиток академічних, мовних, соціальних та психологічних компетенцій. Вона успішно трансформує пасивного учня в автономного, вмотивованого та компетентного комунікатора, який може впевнено застосовувати іноземну мову для розв'язання реальних завдань.

3.3. Методичні рекомендації щодо застосування проєктної методики у навчанні іноземних мов

Навчання школярів вимагає дотримання методичних рекомендацій, щоб процес був ефективним і сприяв досягненню високих результатів. Сучасна система освіти спрямована на підвищення якості навчання, створення умов для розвитку різноманітних умінь і формування всебічно розвиненої особистості. У цьому контексті проєктна методика набуває особливої актуальності, оскільки поєднує різні форми навчання через творчі підходи до викладання матеріалу, сприяє прояву ініціативи, самостійності та розвитку комунікативних навичок учнів.

Існує багато підходів до викладання, і вчителі можуть поєднувати кілька з них в одному уроці. Під час навчального процесу школярі мають змогу не лише сприймати інформацію, а й активно її досліджувати, що формує критичне мислення. Крім того, використання знань з інших предметів під час уроків іноземної мови розширює кругозір учнів і стимулює міжпредметні зв'язки. Такий підхід сприяє формуванню навичок самостійної роботи й допомагає учням відчути власну значущість та відповідальність за результат.

Отже, проєктна методика створює сприятливі умови для розвитку комунікативних, когнітивних та творчих навичок. Вона поєднує теоретичне

навчання з практичною діяльністю, що забезпечує глибше засвоєння мовного матеріалу та підвищує мотивацію до навчання.

Основні етапи впровадження проєктної методики

На основі проведеного нами дослідження можемо запропонувати такі методичні рекомендації для вчителів англійської мови.

1. Поетапне впровадження проєктів. Оскільки учні мають різний рівень володіння мовою, учителю слід поступово переходити від простіших проєктів до складніших. Важливо заздалегідь пояснити учням мету, завдання й очікувані результати роботи. На початковому етапі доцільно окреслити тему проєкту, визначити його цілі, розподілити учнів на групи та пояснити, де можна знайти потрібні матеріали. Тематика проєктів має відповідати віку та рівню знань учнів.

Для початкової школи рекомендовано індивідуальні чи парні проєкти на теми “My Family and I”, “My Hobbies”, “My Favourite Animal”. Учням середньої школи можна запропонувати групові проєкти на теми “Travelling”, “Food Around the World”, “Leisure Time”. Старшокласникам доцільно давати глобальні теми — екологія, сучасні технології, культура різних країн. Вибір теми повинен базуватися на інтересах учнів, що сприятиме розвитку внутрішньої мотивації до навчання .

2. Організація роботи над проєктом. Учитель повинен оголосити мету та завдання проєкту, окреслити часові рамки та критерії оцінювання. Організовуючи групову роботу, педагог має враховувати індивідуальні особливості та рівень знань учнів, щоб запобігти конфліктам чи нерівномірному розподілу обов’язків. Важливо дозволити учням самостійно обирати ролі або змінювати їх у процесі, що розвиває гнучкість і відповідальність.

3. Виконання проєкту. Учні самостійно шукають і аналізують інформацію з різних джерел — інтернету, книжок, журналів, відео. Це сприяє збагаченню словникового запасу та підвищує інтерес до вивчення мови. В умовах цифрової епохи доцільно використовувати онлайн-платформи для спільної роботи,

графічні редактори, застосунки для створення презентацій і колажів. Такі інструменти розвивають цифрову компетентність і сприяють креативному підходу до навчання.

4. Командна взаємодія. Необхідно наголошувати на важливості командної роботи, взаємопідтримки та ефективної комунікації між учасниками. Доцільно забезпечити чіткий розподіл ролей у групі (лідер, доповідач, аналітик, дизайнер тощо), щоб уникнути пасивності. Учні варто заохочувати до використання різних форматів презентації: мультимедійні слайди, відео, подкасти, інтерв'ю чи вистави.

5. Планування та рефлексія. Перед початком роботи учні складають покроковий план і визначають терміни виконання. Учитель має забезпечити підтримку та корекцію дій групи. Після презентації важливо провести обговорення — учні повинні висловити свої враження, оцінити власну роботу та діяльність команди, а також визначити напрями для подальшого вдосконалення.

Роль учителя у проєктній діяльності

Ефективність реалізації проєктної методики значною мірою залежить від учителя. Сучасний педагог вже не виступає джерелом знань, а є наставником, координатором і мотиватором. Учитель повинен забезпечити сприятливу психологічну атмосферу, допомагати учням долати труднощі та заохочувати до самовираження.

Сучасний освітній процес тепер тісно пов'язаний з використанням технологій: мультимедійних дощок, ноутбуків, інтерактивних платформ. Використання таких засобів підсилює ефект навчання, робить його більш наочним і практично орієнтованим. Водночас традиційні ресурси — підручники, аудіоматеріали, вправи на читання та письмо — залишаються важливим елементом комплексного підходу.

Отже, аналізуючи всю інформацію, ми отримуємо такий висновок, застосування проєктної методики в навчанні іноземних мов сприяє розвитку пізнавальної активності, самостійності та критичного мислення учнів.

Поєднання традиційних і сучасних засобів навчання створює умови для формування стійких комунікативних умінь. Учитель, виступаючи організатором та мотиватором навчального процесу, гарантує ефективність навчання, мотивацію та позитивну динаміку розвитку особистості учня.

Висновки до розділу 3

Наше експериментальне дослідження, яке було проведено і метою, якого була перевірка ефективності проєктної методики у навчанні англійської мови, повністю підтвердило її доцільність та значний позитивний вплив на навчальний процес. Експеримент був реалізований нами у три ключові етапи, а саме: діагностичний, формувальний та контрольний, надав об'єктивну оцінку розвитку розвитку навчальних компетенцій старшокласників.

На діагностичному етапі нами було встановлено вихідні показники знань, мотивації та навичок групової взаємодії, що сформувало необхідну базу для подальшого порівняльного аналізу. Формувальний етап, який передбачав безпосереднє впровадження індивідуальних, парних та групових проєктів із залученням актуальних тематик («Подорожі», «Країни англomовного світу»), довів нам здатність методики стимулювати активну навчальну діяльність, зокрема у сфері пошуку, аналізу інформації та розвитку усного й писемного мовлення.

Результати, отримані нами на контрольному етапі через стандартизоване тестування та порівняння з контрольними групами, чітко засвідчили вищі показники успішності в учнів, які працювали за проєктною методикою. Зокрема, нами було зафіксовано суттєве зростання їхньої самостійності, впевненості у використанні англійської мови, а також покращення комунікативних і соціальних навичок.

Таким чином, ми дійшли висновку, що застосування проєктної методики є дієвим засобом підвищення якості іншомовної освіти. Вона створює оптимальні умови для формування ключових компетентностей XXI століття, серед яких критичне мислення, комунікація, співпраця та творчість. Попри

певні організаційні труднощі, як-от потреба у додатковому часі та складність об'єктивного оцінювання, цей метод залишається ефективним, інтегративним інструментом. Продуктивність методики посилюється інтеграцією сучасних технологічних засобів (інтерактивних платформ, мультимедійних дощок) із традиційними ресурсами, що створює комплексний, наочний та практично орієнтований підхід.

Підсумовуючи, ми можемо стверджувати, що проєктна методика посідає вагоме місце у системі сучасного іншомовного навчання, оскільки вона ефективно поєднує засвоєння академічних знань, набуття стійких практичних комунікативних умінь та сприяє всебічному розвитку особистості учня за умови, що вчитель виступає не лише транслятором, а й мотиватором та організатором навчального процесу.

ВИСНОВКИ

Після проведення нами дослідження про використання проєктної методики навчання у нас з'явилася змога глибше зрозуміти її основу і можливості на уроках англійської мови для старшокласників. У процесі роботи нами було доведено, що використання проєктної діяльності не лише підвищує інтерес учнів до вивчення іноземної мови, а й сприяє формуванню важливих мовленнєвих та комунікативних навичок, покращення рівня знань та спілкування.

У теоретичній частині дослідження ми проаналізували що таке — «проєктна методика», розглянуто її історичний розвиток і та педагогів, які розвивали даний метод на практиці. З'ясували психологічно-педагогічні основи використання на практиці та зрозуміли, що проєкти дають змогу самостійно аналізувати інформацію, навчатися цікавіше та здобувати нові навички.

Практична частина роботи була нами спрямована на розробку комплексу вправ проєктного типу, які допомагають формувати всі види мовленнєвої діяльності — аудіювання, говоріння, читання та письмо. В ході уроку робота учні показала, що вправи допомагають розвивати всі види навичок, школярі активно брати участь в обговореннях, створеннях проєктів та виконанні вправ. Також досвід інших вчителів показав, що проєкти – хороший спосіб навчання.

Розроблений нами комплекс вправ дав змогу чітко визначити ключові особливості навчання англійської мови учнів 10-го класу, зокрема потребу в розвитку автономності та комунікативної взаємодії. На основі встановлених особливостей ми сформували модель організації навчального процесу, у якій проєктна діяльність виступає центральним інструментом формування необхідних компетентностей.

Створений нами комплекс вправ може бути корисним для вчителів англійської мови під час уроків, а також для інших занять спрямованих на покращення рівня знань з англійської мови, наприклад під час розмовних клубів та додаткових позакласних уроків. У подальшому варто приділити увагу можливостям поєднання проєктної методики з технологіями, адже світ

рухається вперед і буде більше можливостей створювати нові типи вправ, проєктів та способів покращити знання, вміння та навчання. Результати, отримані нами на через тестування, наочно довели, що вищі показники успішності були в учнів, які працювали за проєктною методикою. Нами було зафіксовано суттєве зростання їхньої самостійності, впевненості у використанні англійської мови, а також покращення комунікативних і соціальних навичок.

Аналіз результатів дослідження засвідчив ефективність застосування проєктної методики у навчанні учнів 10-го класу. На підставі отриманих даних ми підготували практичні рекомендації для вчителів щодо успішної реалізації проєктів на уроках англійської мови.

Отже, використання проєктної методики на уроках англійської мови є доцільним і сучасним шляхом підвищення якості навчання. Вона допомагає зробити уроки більш цікавими, практично спрямованими й наближеними до реальних життєвих ситуацій. А також, даний метод буде доречним не лише для старшокласників, але й для студентів педагогічних вузів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арванітопуло, Е. Г. Реалізація проектної методики навчання іншомовного спілкування. *Іноземні мови*. 2005. № 4. С. 3–12.
2. Бондаренко, Н. Проектна діяльність учнів на уроках української мови. 2017. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/714059/1/Бондаренко_Проектна.pdf (дата звернення: 05.11.2025).
3. Буднік, С. Формування дослідницьких умінь учнів засобами проектної діяльності. *Молодь і ринок*. 2012. № 7. С. 127–129.
4. Вільям Герд Кілпатрік. *Вікіпедія*. URL: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/Вільям_Герд_Кілпатрік (дата звернення: 22.05.2025).
5. Войтович, О. Упровадження методу проектів у виховний процес. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2008. № 9. С. 33–36.
6. Волковська, Т. Проектування як метод особистісно орієнтованого навчання. *Початкова школа*. 2006. № 40. С. 9–10.
7. Грудинін, Б. О. Формування інформаційної компетентності учнів у процесі проектної діяльності. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 109. С. 37–41. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VchdpuP_2013_109_11.pdf (дата звернення: 05.11.2025).
8. Губенко, О. Учень – активний співтворець уроку. *Укр. мова та л-ра*. 2008. № 8. С. 6–10.
9. Додусенко, Н. О., Нетужилова, І. В. *Проектна діяльність у початковій школі*. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 223 с.
10. Дойковаль, М. Формування іншомовної комунікативної компетентності учнів середніх класів з англійської мови за допомогою методу проектної методики. *Наука. Освіта. Молодь: Матеріали студентської конференції*. Умань : Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2019. С. 101–105. URL:

https://library.udpu.edu.ua/library_files/stud_konferenzia/2019/1/35.pdf (дата звернення: 05.11.2025).

11. Дьоміна, О. Метод проєктів як засіб розвитку творчої особистості та ефективної співпраці учнів та вчителя. *Англійська мова та література*. 2012. № 3. С. 7–10.

12. Душеїна, Т. В. Проектна методика на уроках іноземної мови. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 5.

13. Ефективність впровадження методу проєктів на заняттях в початковій школі. URL: <https://naurok.com.ua/efektivnist-vprovadzhennya-metodu-pro-ktiv-na-zanyattyah-v-pochatkovi-y-shkoli-342818.html> (дата звернення: 01.11.2025).

14. Європейська проєктна культура в Україні: стан, проблеми, перспективи: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (29–30 трав. 2020 р.) / Запорізький національний університет, Національний Еразмус+ Офіс в Україні та ін. Запоріжжя, 2020. URL: <https://aprei.com.ua/wp-content/uploads/2020/06/ZBIRNYK-MATERIALIV-KONFERENCZIYI-ZNU.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

15. Жебровський, Б. Якість шкільної освіти: теорія та практика. *Освіта.ua*. URL: <https://osvita.ua/school/method/368/> (дата звернення: 01.11.2025).

16. Жозе да Коста, Г. Теоретичні засади навчальної проєктної діяльності учнів основної школи. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2017. № 3. С. 129–134.

17. Жуковська, С. Оцінювання як важливий інструмент мотивації здобувачів освіти та відстеження їх індивідуального поступу. *Освітній портал*. 2025. 29 січня. URL: <https://osvitafp.com.ua/2025/01/29/otsiniuvannia-iak-vazhlyvyj-instrument-motyvatsii-zdobuvachiv-osvity-ta-vidstezhennia-ikh-indyvidualnoho-postupu/> (дата звернення: 05.11.2025).

18. Заячківська, О. В. Мотиваційні аспекти роботи проєктної команди. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31 (70), № 2. С. 128–132. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_2/31_70_2_2/24.pdf (дата звернення: 05.11.2025).
19. Ісаєва, Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. 2005. 6 с. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/1415/> (дата звернення: 22.04.2025).
20. Каліта, В. В. *Застосування методу проєктів у викладанні іноземної мови як засіб створення навчального середовища формування та розвитку життєвих компетентностей учнів: навчально-методичний збірник*. Харцизьк, 2010. 61 с.
21. Калиш, Н. М. Використання проєктної діяльності на уроках англійської мови з метою розвитку креативної особистості. URL: <https://naurok.com.ua/stattya-vikoristannya-proektno-diyalnosti-na-urokakh-angliysko-movi-z-metoyu-rozvitku-kreativno-osobistosti-140903.html> (дата звернення: 01.11.2025).
22. Китайгородська, П. Використання проєктних завдань на уроках англійської мови. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2003. № 5.
23. Клак, І. Є. Особливості реалізації проєктної методики у процесі. 2007. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/2012/1/30.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).
24. Клак, І. Є. Особливості реалізації проєктної методики у процесі формування навичок іншомовного спілкування. 2007. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/12082388.pdf> (дата звернення: 12.11.2024).
25. Коберник, О. Проєктна діяльність у системі національно-патріотичного виховання учнів. *Рідна школа*. 2016. № 11–12. С. 13–17.
26. Коваленко, В. О. Філософія освіти у спадщині Дж. Дьюї. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. Вип. 10. С. 244–249. URL: <https://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/NaykZap2010N11/vzd/vzd2.pdf> (дата звернення: 22.05.2025).

27. Козленко, В. Г. Управління освітніми проєктами та проєктна компетентність майбутніх педагогів. *Педагогічний вісник*. 2023. № 89. С. 104–109. URL: <http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/89/20.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).
28. Колкер, Я. М. *Практично-методичне навчання іноземної мови*. Київ: Видавничий дім «Шкільний світ», 2006. 120 с.
29. Кондратова, Л. Позаурочна проєктна діяльність: що педагогу потрібно знати. *Школа класного керівника*. 2011. № 12 (72) / грудень. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/4560/2/Кондратова_Журнал_№12doc.pdf (дата звернення: 01.11.2025).
30. Косова, О. В. Педагогічна практика студентів як засіб формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Педагогіка. Психологія*. 2013. Вип. 13. С. 185–190. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/40> (дата звернення: 25.07.2025).
31. Кравченко, І. Проєктна технологія у підготовці майбутнього викладача. *Наукові записки НПУ ім. М. П. Драгоманова*. 2020. Вип. 4(79). С. 61–66. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/37414/Kravchenko.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 22.05.2025).
32. Кузьменко, П. І. Проєктно – технологічна діяльність учнів у гуртковій роботі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2012. Вип. 21. С. 55–58.
33. Куліченко, А. К. Використання педагогічних ідей В. Г. Кіппатрика під час викладання іноземних мов у медичному університеті. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 7 (71). С. 189–200.
34. Луців, С. І., Савицька, Г. П. Проєктна діяльність як засіб реалізації особистісно орієнтованого навчання учнів початкової школи. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 10(1). С. 63–65.

35. Максименко, С., Деркач, Л., Кіричевська, Е., Касинець, М. *Психологія когнітивних процесів: Науковий посібник*. Київ : Інститут психології імені Г.С. Костюка, 2022. URL: [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733528/1/3Психологія%20когнітивних%20процесів%20\(1\).pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733528/1/3Психологія%20когнітивних%20процесів%20(1).pdf) (дата звернення: 01.11.2025).

36. Марчик, А. В. *Методика формування у майбутніх учителів франкомовної компетентності в говорінні з використанням проєктної технології*: Кваліфікаційна робота магістра. Київ : Київський національний лінгвістичний університет, 2021. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/2334/диплом%20Марчик.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 01.11.2025).

37. Метод проєктів у початковій школі як педагогічна технологія. Педагогічний коледж Львівського національного університету імені Івана Франка, 2015. URL: <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/Метод-пректів-у-початковій-школі-як-педагогічна-технологія.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

38. Методика використання проєктних технологій. Проєкти в школі. URL: <https://naurok.com.ua/metodika-vikoristannya-proektnih-tehnologiy-proekti-v-shkoli-288319.html> (дата звернення: 25.07.2025).

39. Методика оцінювання проєктів – 2019. Київ : Український культурний фонд, 2019. URL: <https://ucf.in.ua/storage/docs/10122018/Методика%20оцінювання%20проєктів%20-%202019.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

40. МЕТОДИЧКА Проектна технологія. *Google Docs*. URL: https://docs.google.com/document/d/1P4WJhAK0vXC5OCSO2rfifo1attDp4aR_3U15GPB-vWQ/edit?tab=t.0 (дата звернення: 05.11.2025).

41. Методи навчання. Вибір методів навчання: Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни "Педагогічна практика" / Таврійський державний агротехнологічний університет. Мелітополь, 2018. URL:

<http://www.tsatu.edu.ua/opbv/wp-content/uploads/sites/13/metody-navchannja-vybir-metodiv-navchannja.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).

42. Мирончук, Н. Застосування методу проектів у підготовці майбутніх викладачів до самоорганізації в професійній діяльності. *Проблеми освіти: зб. наук. праць* / Ін-т модернізації змісту освіти МОН України. 2017. № 87. С. 191–196.

43. Митник, О. М. *Сучасні технології оцінювання навчальних досягнень*. Київ : Освіта України, 2019.

44. Молчанова, В. В. Проектування як вид навчальної діяльності учнів початкової школи. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 441–446.

45. Олійник, І. П. *Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності учня: Методична розробка*. Одеса : Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти в Одеській області, 2013. URL: <http://www.nmc.od.ua/wp-content/uploads/2013/10/Oliynik.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

46. Олексюк, Б. М. *Метод проектів на уроках інформатики у базовій середній школі*: Кваліфікаційна робота магістра. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/26959/1/Олексюк_Диплом.docx.pdf (дата звернення: 05.11.2025).

47. Оптимальний вибір форм і методів організації навчально-виховного процесу – запорука успішної адаптації учнів Нової української школи. URL: <https://naurok.com.ua/optimalniy-vibir-form-i-metodiv-organizaci-navchalno-vihovnogo-procesu--zaporuka-uspishno-adaptaci-uchniv-novo-ukra-nsko-shkoli-378230.html> (дата звернення: 01.11.2025).

48. Пашенко, Т. М. Контроль та оцінювання результатів проектної навчальної діяльності студентів коледжів і технікумів. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/712419/1/Пашенко%20Т.М._стаття.pdf (дата звернення: 05.11.2025).

49. Пелагейченко, М. Л. Проблема управління проектною діяльністю учнів у контексті наукової організації праці. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2008. Вип. 18. С. 122–125.

50. Проектна діяльність на заняттях з іноземної мови. URL: <https://naurok.com.ua/proektna-diynalist-na-zanyattyah-z-inozemno-movi-288717.html> (дата звернення: 01.11.2025).

51. Проектна діяльність в освіті: Науково-методичний збірник. Вип. 8. Тростянець, 2010. URL: https://education-trost.at.ua/print/Br_8.pdf (дата звернення: 05.11.2025).

52. Проектні технології навчання іноземних мов і культур. У: *Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: Колективна монографія* / С. Ю. Ніколаєва, Г. Е. Борецька, Н. В. Майєр та ін. ; за ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, С. 317–362. URL: https://www.academia.edu/42147956/Проектні_технології_навчання_іноземних_мов_і_культур_Розділ_монографії (дата звернення: 01.11.2025).

53. Савченко, Л. Проектна діяльність в практиці вищої педагогічної школи. URL: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/0564/369/Л.%20Савченко%20Проектна%20діяльність%20в%20практиці%20вищої%20педагогічної%20школи.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

54. Сойчук, Р. Л. Особливості організації проектної діяльності у процесі виховання національного самоствердження учнівської молоді. *Інноватика у вихованні*. 2016. Вип. 3. С. 146–155.

55. Стрельников, В. Ю., Брітченко, І. Г. *Сучасні технології навчання у вищій школі: Модульний посібник*. Полтава : ПУЕТ, 2013. URL: <https://library.kr.ua/wp-content/elib/strelnikov/posibnyk-Strelnikov.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).

56. Сухомлин, В. Ф. Проектна діяльність як ефективний засіб розвитку творчих здібностей учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2014. № 1(2). С. 135–141.

57. Тадеуш, О. М. Метод проєктів як форма продуктивного навчання. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2017. Вип. 29. С. 142–146.

58. Теорія і практика проектного навчання у професійно-технічних навчальних закладах: Монографія. / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Житомир : Полісся, 2019. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718498/1/Практика%201.pdf> (дата звернення: 01.11.2025).

59. Устименко, О. М. Типологія проєктів у навчанні іноземних мов. *Молодий вчений*. 2016. № 2. С. 347–352. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/2/83.pdf> (дата звернення: 05.11.2025).

60. Федоренко, Ю. О., Щербина, Ю. М. Використання методу проєктів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності на прикладі роботи навчальної програми eTwinning. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 11, т. 3. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/11/part_3/32.pdf (дата звернення: 05.11.2025).

61. Ходан, Л. П. *Особливості організації проєктної діяльності молодших школярів на уроках дизайну і технологій*: Кваліфікаційна робота магістра. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2023. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9572/educ_2024_106.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення: 05.11.2025).

62. Цибулько, Г., Бутиріна, М. Використання комп'ютера у проєктній діяльності учнів як компонента професійної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2013. № 46. С. 165–171.

63. Bell, S. Project-Based Learning for the 21st Century: Skills for the Future. *The Clearing House*. 2010. № 83(2). P. 39–43.

64. Burlbaw, L., Ortwein, M., Williams, J. *STEM Project-based learning*. 2017. 460 p. DOI: 10.1007/978-94-6209-143-6_2 (date of access: 09.11.2024).

65. Chystiakova, L. The project method at design and technology lessons in terms of reforming the new ukrainian school. *Science and Education*. 2017. Vol. 25, no. 5. P. 61–66. DOI: 10.24195/2414-4665-2017-5-12.

66. Garcia-Martin, J., Perez-Martinez, J. Method to Guide the Design of Project Based Learning Activities Based on Educational Theories. *International Journal of Engineering Education*. 2017. Vol. 3, no. 33. P. 984–999. URL: https://www.researchgate.net/publication/317754122_Method_to_guide_the_design_of_project_based_learning_activities_based_on_educational_theories (date of access: 05.11.2025).

67. Knoll, M. Project method. 2014. P. 665–669. URL: https://www.academia.edu/26740694/Project_Method_2014 (date of access: 05.11.2025).

68. Loboda, O. Ye. Project learning technologies in the process of development of intellectual and creative abilities of future music teachers. *Collection of Research Papers Pedagogical sciences*. 2021. No. 96. URL: 356274255_PROJECT_LEARNING_TECHNOLOGIES_IN_THE_PROCESS_OF_DEVELOPMENT_OF_INTELLECTUAL_AND_CREATIVE_ABILITIES_OF_FUTURE_MUSIC_TEACHERS (дата звернення: 05.11.2025).

69. Parisoto, M., Romani, M., Godihno, E. Project method in the education background: a review of recent literature. 2021.

70. Shukla, P., Kumar, R., Shukla, A. Project-Based Learning (PBL). *Teaching and Learning Techniques: A New Paradigm*. 19th ed. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/378334128_Project-Based_Learning_PBL (date of access: 01.11.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А. Анкета «Проектна Рефлексія: Самооцінка та Зворотний Зв'язок»

Анкета самооцінки та рефлексії учнів (Психологічний та Практичний аналіз)

Мета: Оцінка внутрішньої мотивації, ефективності співпраці та рівня самостійності під час виконання проєкту.

Інструкція: Оцініть кожне твердження за шкалою від 1 до 5, де:

- **1** – Категорично не згоден/не виконував.
- **2** – Скоріше не згоден / виконував мінімально, потребував значної допомоги.
- **3** – Частково згоден/були труднощі.
- **4** – Скоріше згоден / виконав добре, але були незначні недоліки.
- 5** – Повністю

Розділ І. Особиста залученість та мотивація

Твердження	Оцінка (1-5)
Я вважаю тему мого проєкту цікавою і важливою.	
Робота над проєктом підвищила мою впевненість у використанні англійської мови.	
Я самостійно шукав додаткові автентичні джерела інформації (окрім тих, що надав учитель).	
Я сумлінно дотримувався плану роботи та встановлених дедлайнів.	

Розділ II. Навички співпраці та комунікації (для групових проєктів)

Твердження	Оцінка (1-5)
У нашій групі була чітко розподілена відповідальність.	
Я активно брав участь у прийнятті ключових рішень у команді.	
Я відчував, що члени моєї групи мене підтримують і допомагають.	
Під час презентації я впевнено відповідав на запитання англійською мовою.	

Розділ III. Рефлексія та оцінка процесу

Питання	Коротка відповідь
Що виявилось найскладнішим під час виконання проєкту?	
Що, на вашу думку, є найбільшим успіхом вашого проєкту?	
Якби ви починали роботу знову, що б ви змінили у своєму плані?	
Вкажіть, яку нову лексику або граматичні конструкції ви засвоїли завдяки проєкту.	

Додаток Б. Підсумкове Оцінювання Проєкту: “Travel and Food”

Тема проєкту: Подорожі та Їжа (“Travel and Food”)

Мета: Об'єктивна перевірка засвоєння цільової лексики та граматичних структур, використаних у проєкті.

Частина 1. Лексика проєкту (Vocabulary) (5 балів)

Інструкція: Оберіть варіант, який найкраще підходить за змістом у реченні.

1. To have a truly immersive experience, we decided to try the **(a) authentic / (b) artificial / (c) bland** cuisine of the local region.
2. Many tourists prefer **(a) congested / (b) eco-friendly / (c) abandoned** resorts that minimize their impact on the environment.
3. We carefully planned the entire **(a) itinerary / (b) ingredient / (c) receipt** for our European tour, including all major sights.
4. The chef added a special blend of spices to give the dish a unique **(a) texture / (b) aroma / (c) procedure**.
5. If you want fresh ingredients, you should visit the **(a) departure / (b) local produce / (c) arrival** market early in the morning.

Частина 2. Граматичні структури (Grammar) (5 балів)

Інструкція: Доповніть речення, обравши правильну форму дієслова (фокус на *Passive Voice*, *Conditionals* або *Reported Speech*).

1. If we **(a) had booked / (b) start / (c) booked** the popular restaurant in advance, we wouldn't have waited for two hours. (Conditional III)
2. The ancient temple **(a) will be visited / (b) visits / (c) is visited** by the excursion group next Thursday. (Passive Voice - Future)
3. The travel agent explained that the flight **(a) has been delayed / (b) had been delayed / (c) will delay** due to bad weather the previous night. (Reported Speech)
4. It is widely **(a) believes / (b) believing / (c) believed** that street food is the quickest way to experience a city's culture. (Impersonal Passive)

5. Unless the customs officer **(a) checks / (b) cooperate / (c) is checking** our passports, we won't be allowed to enter the country. (Conditional I)

Частина 3. Розширене завдання (Writing/Critical Thinking) (5 балів)

Інструкція: Напишіть короткий абзац (5-7 речень) англійською мовою.

Завдання: Обґрунтуйте, чому місцева **автентична кухня** є настільки ж важливою частиною подорожі, як і відвідування історичних пам'яток. Використовуйте щонайменше три ключові лексичні одиниці з Частини 1.